

ȚARA DE MÂINE

Revistă de probleme sociale, politice și economice

ANUL II.

No. 5-6

Mai - Iunie

1 9 3 6

S U M A R :

- Țărănimea din Ardeal în fața pre-
facerilor *Victor Jinga*
- Din sociologia partidelor politice *I. O. Ursu*
- Diferențierile structurale în pătura
țărănească *M. Biji*
- Țărănimea în prefacerile din
Spania *B. S. Blaga*
- Democrația și tineretul intelectual *Artur Anderco*
- Domnul Iuliu Maniu s'a rostit . *E. Mezincescu*
- Țăranul român *Ion V. Tarția*
- Insemnări * * *
- Recenzii * * *
- Revista revistelor * * *

Nrul Lei 10

Numerele
duble Lei 15

Apare la Cluj sub conducerea unui comitet ●

COMITETUL DE REDACȚIE:

M. BIJI, GH. DRAGOȘ, C. DRĂGULESCU, I. GHEȚIE, V. JINGA, ED. MEZINCESCU, A. MIHALCA, A. NIȚULESCU, V. NOVAC, I. OANCEA—URSU, A. PAMPU, B. SCHIOPU, C. SUCIU, A. TĂTARU.

COLABORATORI:

C. ALBU, T. ANASTASIU, A. ANDERCO, A. S. BANCIU, M. BOTA, GH. BRÂNDUȘ, GR. MĂRCUȘ, C. MITREA, ROMAN MOLDOVAN, PROF. V. MOLDOVAN, P. PAVEL, A. POPOV, ROMUL POP, I. V. TARȚIA, A. VLĂSCEANU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

PROFESOR VICTOR JINGA, CALEA MAREȘAL FOCH 63, CLUJ.

REDACTOR RESPONSABIL: GH. DRAGOȘ, PROF.

Abonamentul anual . . . Lei 100

Pentru instituții de orice fel Lei 500

Către cititori

Prietinii scrisului nostru, cei apropiați de gândirea acestei reviste, toți cari au primit revista noastră sunt stăruitor rugați să ne trimită neintârziat prețul abonamentului. (Lei 40 pentru anul 1935 și Lei 100 pentru 1936).

Tărănimea din Ardeal în fața prefacerilor

Problema centrală a provinciei noastre este aceea a ridicării țărănimii la un nivel înalt de civilizație, cultură și conștiință cetățenească. Nici o altă problemă nu poate avea întâietate — în timp și importanță — înaintea acesteia. Ridicarea țărănimii este supremul comandament etic și politic al Ardealului și cine nu i-se subordonează, se așează în afară de nizuințele și ritmul vieții acestei provincii.

Intregirea neamului a deplasat, în Ardeal, centrul de gravitate al nizuințelor colectivității românești. Înainte, dușmanul cel mai mare era regimul asupritor, idealul cel mare era emanciparea politică, unirea tuturor Românilor.

Metoda, din punctul de vedere al tehnicii și al succesiunii în timp, a înfăptuirii marelui ideal, era preconizată de conducătorii români în chip felurit. Avram Iancu voia să înfăptuiască în grabă, chiar cu armele, emanciparea politică a Românilor; îl putem, oarecum, asemăna cu eroul național al Ungurilor L. Kossuth. Mitropolitul Șaguna se străduia mai ales pe planul emancipării cultural-bisericești și Visarion Roman s'a ostenit, cu folos, pentru organizarea economică a Românilor; Szécsenyi, la Unguri, avea pe seama neamului său nizuințe apropiate de acelea ale celor doi conducători români. După emanciparea pe planul cultural și economic, socoteau Șaguna și V. Roman că se putea da cu succes lupta pentru emanciparea politică a Românilor.

Românii ardeleni au trecut în istoria modernă, pe plan politic, dela tragicele revolte dela 1848, la procesul memorandumului din 1894, la activismul parlamentar, încheierea unui mare și lung capitol de istorie făcându-se prin războiul întregirii. Organizarea bisericească, culturală și bancară a însemnat mult în rezistența, lupta și dezvoltarea românismului în Ardeal.

* * *

Istoria clasei țărănești din Ardeal este lungă, plină de suferințe, neliniște și eroism. În ordine istorică identificăm, în Ardeal, mai întâi pe țăran și numai apoi pe Român.

La venirea elementelor maghiare în Transilvania, Românii erau definitiv închegați și din punct de vedere etnic. Dar totdeauna până atunci și de atunci până în vremea noastră, omul acestei părți de lume a fost și a rămas în preponderență țaran. Nici înainte de venirea Ungurilor și nici multă vreme după venirea acestora, locuitorii băștinași ai Transilvaniei n'au cunoscut feudalitatea. Cu creșterea puterii maghiare, țărănimea Ardealului, inclusiv cea maghiară, cade în stăpâniri social-economice cu totul neprielnice dezvoltării. Privilegii mari deoparte și asupriri grele de cealaltă parte, creiază situațiuni cu totul nefirești în viața publică și în economia social-agrară a Transilvaniei.

Stăpânirea teroristă a nobililor asupra țăranilor a fost codificată de nobili înșiși. Țăranul a fost legat de pământ, nu se putea muta, nici căsători fără voia stăpânului său. După un ordin din 1873 al guvernului din Transilvania, țăranii nu puteau chema în judecată pe stăpânii lor.

Împărații din casa de Habsburg au încercat să ușureze starea iobagilor. Astfel Iosif al II-lea, prin „edictul de toleranță“ dă țăranilor dreptul de a se muta dintr'un loc într'altul acordându-le totodată și alte drepturi mai puțin însemnate. N'au lipsit bunele intenții nici Mariei Terezia și lui Leopold al III-lea, dar distanța între Viena și Transilvania era atât de mare în acea vreme și orizontul conducătorilor atât de mic, încât bunele intențiuni ale împăraților nu aveau niciodată o urmare concretă.

Aceste împrejurări determină țărănimea ardeleană la puternice mișcări revoluționare; 1437, 1514, 1707, 1784, 1848/49 sunt ani de cutremurare revoluționară împotriva feudalilor asupritori.

Din caracterul, intensitatea și frecvența acestor mari mișcări populare putem să ne dăm seama de capacitatea revoluționară a țărânimii care în mod greșit se crede a fi atributul exclusiv al proletariatului industrial. Nici o altă pătură socială nu și-a afirmat revendicările ei de clasă cu o mai mare energie și stăruință și cu mai mari sacrificii, decât pătura țărănească.

În 1848 s'a desființat complet iobăgia. De drept, țărânimia ardeleană era emancipată, de fapt însă starea economică și socială și după 1848 nu s'a schimbat fundamental.

Ungaria a fost până la începutul secolului nostru o țară cu un caracter pronunțat agrar; ea voia să desvölte cât mai mult agricultura și din această cauză ea se interesa mai ales de șesul mare din centrul țării și de pământurile din dreapta Dunării. Ungaria formând un teritoriu vamal comun cu Austria, servea pentru industria acesteia, care era foarte dezvoltată, drept piață de desfacere. Austria, prin concurența

ei, sufoca orice inițiativă de industrializare a Ungariei. Fosta monarhie austro-ungară, sub presiunea agrarilor unguri, avea o politică vamală ostilă față de Vechiul Regat al României și astfel comerțul și industria ardeleană au fost împiedecate să aibă relațiuni normale cu țara vecină.

Această orientare a vieții economice a Ardealului a făcut din această provincie cu mari posibilități, o provincie relativ săracă. Agricultură și economia de vite nu pot fi prospere în țări cărora le lipsește debușul orașelor, al centrelor și al lumii care muncește în industrii. Cu debușeu redus prețurile de vânzare ale produselor țărănești sunt scăzute, standardul de viață al țăranilor redus și deci civilizația rurală este inexistentă. Aceste împrejurări au urmări considerabile asupra patrimoniului spiritual al populațiunii respective, asupra vieții ei politice, asupra sentimentului de demnitate cetățenească, asupra vigoarei și rezistenței în luptă.

* * *

Pentru o mai bună înțelegere a stărilor social-agrară din Ardealul asuprit, este necesară înfățișarea câtorva date statistice.

Județele de dincoace de Tisa, în cari majoritatea populației era formată din Români, aveau o suprafață totală de 122.278 km². Repartiția proprietății funciare în aceste județe, după statistica oficială maghiară din anul 1895, era următoarea:

Marea proprietate agricolă, reprezentată prin 0.11% din gospodării, deținea 4.026.951 jugăre; proprietatea mijlocie, reprezentată prin 9,67% din gospodării, deținea 1.999.793 jugăre; proprietatea mică, reprezentată prin 48,66% din gospodării deținea 7.961.655 jugăre, iar proprietatea minusculă deținea abia 945.432 jugăre.

Prin urmare, un număr infim de mari proprietari stăpâneau aproape un sfert din proprietatea funciară particulară din cele 31 de județe de dincoace de Tisa. Această proporție era mai favorabilă miciei proprietăți din Ardeal, decât în restul Ungariei, unde marea proprietate posedă întinderi de pământ mult mai mari.

Populația românească nu avea în stăpânirea ei suprafețe întinse de pământ. Despre proprietatea mare și mijlocie de pământ stăpânit de Români abia se putea vorbi. Erau — după statistica din 1895 — un total de 209 proprietari mijlocii și mari Români, cari la un loc stăpâneau 150.067 jugăre. Din cei 209 proprietari români, cea mai mare parte dintre ei erau proprietari mijlocii, deoarece marea proprietate românească era reprezentată numai prin 35 persoane.

Mișcările țărănești mai vechi din Ardeal au avut carac-

terul revoltelor sociale, al ridicărilor celor mulți și săraci împotriva celor puțini, îmbuibăți și asupritori. Țăranii români s'au ridicat deavalma cu țărănimea maghiară împotriva acelorași asupritori, fără considerație asupra naționalității lor. Dealtfel, ideea de națiune, conștiința națională, solidaritatea națională până prin secolul trecut nu erau, pentru cei mulți, îndeajuns de limpezițe. Oamenii cu aceleași nevoi, îndurând aceleași asupriri, își aruncau puntea colaborării pe deasupra considerațiilor etnice și religioase. Și în vremea noastră solidaritatea în mizerie a proletariatului industrial a creiat solidarități sociale pe deasupra considerațiilor de rasă, națiune și confesiune. Chiar țărănimea, mai ales cea mai săracă, se solidarizează astăzi cu țărănimea de altă naționalitate în vederea unei lupte comune, având revendicări comune. În unele județe din Ardeal s'au făcut și se fac asemenea întovărășiri.

În mișcările țărănești din secolul trecut, sentimentul național a avut contribuție apreciabilă. Societatea românească din Ardeal nefiind aproape deloc diferențiată, solidarității sociale i-se suprapunea în mod simetric solidaritatea națională. Toți Românii erau săraci și asupriți. Aproape nu se putea vorbi de clase sociale la Românii ardeleni. Țărănimea reprezenta aproape 95% din populația românească. Am văzut că statistica din 1895 a socotit numai 209 proprietari mari și mijlocii de pământ, dintre cari numai 35 erau proprietari mari. În asemenea împrejurări asupritorul era, pentru țăranii români sinonim cu streinul. Lupta și adversitatea împotriva marelui proprietar din epoca iobăgismului sau a neo-iobăgismului era lupta și adversitatea tuturor Românilor împotriva streinilor asupritori. Regimul maghiar acordând oarecare protecție țăranilor unguri, drumul acestora se desparte de acela al țăranilor români, cari, cu vremea, asociau în opera de exploatare a latifundiarilor pe toți acei cari vorbeau aceiași limbă și se bucurau de favorurile autorității publice.

În orașe, împrejurările nu îngăduiseră să se formeze o clasă burgheză românească. În comerț și industrie numărul Românilor era foarte mic. Corporațiile de meseriași ale națiunilor privilegiate exercitau un monopol care excludea prezența Românilor în meseriile orașenești.

Odată cu absolutismul austriac, întins asupra întregii monarhii austro-ungare în 1852, Transilvania a început o nouă viață economică, datorită liniștei politice și măsurilor legale luate de imperiul austriac.

Chiar dela începutul anului 1852 guvernatorul Transilvaniei, baronul Carol von Schwarzenberg din Sibiu, a dat o instrucție prin care înlătura o sumă de abuzuri și monopoli-

luri ale corporațiilor de meseriași. Această dispoziție a ajutat vieții economice, dându-i un avânt remarcabil. Atunci s'a desființat „numerus clausus“ în comerț și industrie. S'au înființat nenumărate noi întreprinderi comerciale și industriale. Din această stare a rezultat un mare bine pentru toate popoarele imperiului, dându-se puțința și elementului românesc să pătrundă în comerț și industrie.

Cu toate acestea exodul populației rurale spre orașe nu a fost un fenomen prea frecvent la Românii ardeleni. În plină civilizație industrială și comercială, Românul continua să-și toarcă firul vieții lui organice în mediul în care specificul său național rămânea nealterat, acolo unde întâlnirea streinului, trufia și iscodirea acestuia nu erau întâmplări de fiecare zi.

Puțini dintre tinerii cărturari români se stabileau în orașele mari. Cei mai mulți deveneau preoți și învățători la sate, deschideau birou avocațiale prin târguri, intrau în slujba băncilor românești situate cele mai multe prin orașele regiunilor locuite în preponderență de Români. Intelectualii români porniți direct din țărâtime nu alcătuiau o categorie socială, o fizionomie spirituală, nu aveau o situațiune economică fundamental deosebită de aceea a țărânimii. Mica burghezie românească dela sate și orașe și burghezia bancară nu avea dezvoltată noțiunea de clasă, nici opoziția intereselor lor față de acelea ale țărânimii nu era evidentă.

Societatea românească din Ardeal trăia din plin o solidaritate socială specială, care era mai strânsă datorită efortului comun pe care neamul nostru din această provincie trebuia să-l facă pentru păstrarea, apărarea și dezvoltarea sa. Conștiința națională viie impunea tăcere acelor nepotriviri sociale, cari eventual ar fi nemulțumit pe unii dintre Români. Maghiarimea una în propria ei ființă atât pe asupritorul național, cât și pe cel social. Cumularea acestor particularități de cătră Unguri și lipsa de pronunțată diferențiere socială la Români, dau luptelor sociale și naționale din Ardeal un caracter și obiective specifice.

Imprejurările arătate mai sus nu dau acțiunii politice a Românilor ardeleni caracterul democratic. Dacă structura societății românești avea un caracter egalitar, aceasta nu înseamnă că se practica democrația, care presupune existența anumitor condițiuni de ordin tehnic-politic în cadrul unui regim de libertăți cetățenești. Ori, în Ardealul dinainte de unire nu existau condițiuni tehnice politice, cari să facă posibilă manifestarea democratică a voinții celor mulți și persecuția împotriva naționalităților nemaghiare excludea pe acestea dela participarea viie și continuă la viața publică.

Conducătorii românilor ardeleni erau demofili, adică iu-

bitori de popor, dar nu puteau practica o democrație politică pe care le-o interziceau legile și moravurile țării ungurești. Nici poporul românesc nu a trăit o viață politică democratică, ci doar un egalitarism etnic național, o uniformizare mai ales în sărăcie și lipsă de civilizație.

În regiunile agricole din Ardeal și Banat țărănimea trăia în gospodăria întemeiată pe proprietatea individuală, producea mai mult pentru consum propriu și relativ puțin pentru piață, nu folosea în gospodărie mână de lucru streină; aveam, deci, generalizat, tipul micii exploatare agricole capitaliste. Transilvania propriu zisă neavând pământ excelent pentru agricultură, populația care avea și pământ puțin nu putea trăi în condițiuni economice prea bune.

Așezarea Ardealului — în cea mai mare parte pe un platou înalt și închis de munți — a înfățișat totdeauna condiții de vegetație foarte favorabile pădurii. Din pământul Ardealului nu lipsește niciuna din speciile forestiere, cari formează podoaba vegetației Europei de mijloc. Parte însemnată din populația acestei provincii se îndeletnicea cu tăiatul pădurilor și lucratul în fabricile de cherestea. Pădurile aparținând Statului, comunelor și județelor sau latifundiarilor, lucrătorii munceau în schimbul salariilor. Aci, întâlnim deci pe proletar, pe omul care în afară de o biată unealtă nu are al său decât puterea de muncă, pe care și-o închiriază în schimbul unei retribuții prea adeseori mizere. La acest proletariat rural și țărănesc se mai adăuga proletariatul din industriile orașenești, mai numeros în câteva centre dela frontieră.

Clasa cea mai mizeră a populației românești era și este aceia a țăranilor vagabonzi din Munții Apuseni și Maramureș, cari cutreeră în lung și 'n lat Ardealul pentru a-și câștiga cele necesare unei existențe de troglodiți. Aceasta este o problemă mare, a cărei rezolvare nu mai poate întârzia mult.

Viața bancară a Românilor ardeleni avea un caracter popular capitalist. Acționarii ai băncilor erau intelectualii și puțina burghezie românească, iar clienții erau în mare preponderență țărani. Băncile luau dobânzile, cari se obișnuiau pe acea vreme, în conducerea lor și la împărțirea beneficiilor, cei cari creau aceste beneficii, țărani, nu aveau nici un cuvânt de spus. Deseori aceste bănci nu erau decât nuclee oligarhice ale unui popor sărac, cari foloseau mai ales aceluia, cari le-au întemeiat decât aceluia pentru cari se spunea că fuseseră întemeiate. Mișcarea cooperativă ar fi fost chemată să clădească o viață economică prosperă pe seama celor mulți; complectarea solidarității naționale cu o largă solidaritate economică era o necesitate de care conducătorii românilor ardeleni trebuiau să țină seama. Cunoaștem obiecțiunile cari s'au adus și se aduc împotriva cooperației; ele sunt neîntemeiate

și neserioase. Deasemenea cunoaștem și ostenețile multor oameni de bine din provincia noastră deacurmezișul acțiunii cărora s'au așezat interesele unor cercuri restrânse, cari se temeau de concurența cooperăției. Numai cooperăția putea să creeze în Ardealul românesc o educație economică și socială a maselor, o bunăstare pe seama celor mulți, un patrimoniu sufletesc colectiv. Bancarismul ardelenesc n'a făcut nimic din toate acestea. Ceea-ce s'a realizat n'a rezultat decât din raporturile normale dintre dăătorul și primitorul de bani.

Acestea erau câteva din aspectele vieții românești din Ardealul dinainte de unire.

* * *

Intregirea neamului aduce Românilor ardeleni eliberarea și forța politică, reforma agrară și aceea a votului obștesc, drumuri larg deschise pentru propășirea economică, culturală și socială.

Prin sufragiul universal Românii sunt chemați la o viață publică democratică. Deocamdată, principial; practicarea votului obștesc a fost falsificată prin intervenții vinovate. Dar, oricum, populația a făcut o școală necesară și astăzi conștiința politică a țărănimii este mult mai trează și mai viie decât îndată după unire.

85 % din pământul cultivabil al Ardealului și Banatului astăzi aparține țăranilor în loturi până la 100 hectare (în total aproape 6 mil. și jum. de hectare) și numai 15% reprezintă proprietăți mai mari de 100 hectare (în total ceva peste 1 milion de hectare).

Avem, prin urmare, astăzi un regim politic cu bază economică corespunzătoare. Aceasta este marea reformă pe care a adus-o Ardealului unirea. Reformă creată de legi și impusă de Stat. Dar reforma agrară a fost incompletă; prin ea situația economică a țărănimii nu a fost complet consolidată. Apoi, în unele regiuni ale Ardealului, reforma agrară n'a putut soluționa nimic. Ne gândim iarăși la năpăstuiții locuitori ai Munților Apuseni, ai Maramureșului, ai unei părți mari din județele Someș și Sălaj.

În regiunile cu pământ cultivabil, reforma agrară a însemnat ceva, chiar mult. În celelalte regiuni ea nu a putut aduce nimic. Țăranii împroprietăriți au fost siliți să plătească dobânzi mari pentru capitalurile necesare înzestrării gospodăriilor lor cu inventar agricol; neorganizați și lăsați pradă speculanților de tot felul, ei vând eftin și cumpără scump; nu s'a organizat o serioasă operă de ameliorare a producției țărănești.

Țăranul îndeplinind o muncă de esență individualistă, el stă în fața organizațiilor cu concentrare colectivă: Statul și administrația publică, cari numai ordonă și ia fără să as-

culte și să dea ceva, coalițiile de industriași și comercianți protejate, cari impun țăranului prețurile pe cari le vor pentru tot ceiace el cumpără, monopolurile private, cari dau prețuri de nimic pentru produsele țărănești, organizațiunile bancare, cari nesocotesc pe muncitorul de pământ izolat. La toate acestea să mai adaugăm și faptul că țăranul ceiace cumpără plătește la prețul de detaliu, adică mare, pe când pentru ceiace vinde el încasează prețuri de engros, deci mici, micșorate și acestea cu un coeficient destul de important. Apoi, țăranii fiind așezați în sate mai toate cu populație puțină, solidarizarea lor eficace este mai grea. În Ardeal multe familii țărănești trăesc în gospodării departe de sate, unde spiritul social nu există, civilizația pătrunde greu, copiii nu pot merge la școală și biserică.

Reforma agrară nu încheie lunga serie a revendicărilor economice țărănești din Ardeal. Țăranul este speculat în faza comercializării produselor: când cumpără și când vinde. Țăranul nu are de unde să se împrumute cu bani mulți și eftini; de sigur, cât timp gospodăria și averea lui sunt mizere, el nu poate oferi garanție suficientă pentru împrumuturile pe cari le-ar face. Dar creditul pentru producția țărănească poate avea și altă tehnică decât aceea a băncilor comerciale de astăzi. Ar fi necesară întemeierea unei mari organizațiuni de credit pentru agricultură și țărănime în general, în capitala Ardealului, cu ramificații vaste și numeroase în toate centrele românești.

În actuala situațiune, orașele au interese deosebite de acelea ale satelor. Această încordare mocnită este dăunătoare și unora și altora. Țăranul are sentimentul că este speculat de orășan și acesta nu este mulțumit de serviciile țăranului; aceste lucruri se întâmplă pentrucă între țăran și orășan nu există raporturi economice firești, între ei situându-se intermediarul care speculează și pe producător și pe consumator. Cooperajia de consum orășenească, care să stabilească legături directe cu producătorii-țărani și cooperajia de desfăcere țărănească, care să stabilească legături directe cu orășenii-consumatori, sunt soluții cari ar putea împăca toate interesele. Deasemenea tot prin cooperative se pot stabili legături directe pentru schimbul produselor țărănești dela munte cu cele dela șes și invers.

În regiunile exploatărilor de păduri, cooperativele de muncitori și regiile cooperative de exploatare ar avea de îndeplinit o misiune dintre cele mai însemnate.

Industriaile cealalte trebuie să fie subordonate, în primul rând, intereselor populației înconjurătoare. Populația românească să fie corespunzător reprezentată printre muncitori, funcționari și personalul tehnic și administrativ superior.

Industriile de mare importanță națională să fie supuse mai de aproape controlului public, trecându-se treptat la etatizarea lor. Desființarea completă și de fapt a cartelurilor și trusturilor nu este posibilă; sub o formă sau alta, ele se vor reconstitui, tănuț. Este necesară obligativitatea coalițiilor industriale; fiecare industrie să fie obligată să facă parte dintr'o coaliție căreia Statul să-i impună un statut și asupra căreia să se exercite de către Stat un control riguros. Grație unei conjuncturi trecătoare avem o industrie prosperă, care însă nu poate dura mult într'o țară sărăcită. Paradoxul industriei prospere și a țărănimii sărace va lua repede sfârșit; astăzi puterea de consumație a țărănimii a scăzut la ultima expresie.

Trebuie să se facă și pentru țărani o politică socială. Invaliditatea, bolile, bătrânețea, sunt stări fiziologice care scot din lupta vieții foarte multe energii țărănești. Să se găsească o cale de asigurare și a țăranilor împotriva acestor grave neajunsuri; satele sunt împănate de bolnavi, invalizi și bătrâni neîngrijiți, părăsiți, cari trăesc în neagră mizerie și cari sunt un ferment de descurajare, de infecție, o povară pe seama unei comunități sărace.

Cultura populară, sănătatea țărănimii, lucrările publice pentru civilizarea satelor sunt tot atâtea probleme mari, a căror rezolvare nu mai poate mult întârzia. Organizarea învățământului practic la sate, potrivit nevoilor locale, prin instructori ambulanți, precum și aceea a învățământului menajer sunt exigențe importante ale satului ardelenesc.

În Ardeal, să mărturisim, nu se arată mare interes acestor probleme ale satelor. Prefacerile de după războiul cel mare au îndepărtat mult intelectualitatea românească de țărănime. Înainte de război, prin rosturile lor modeste și prin așezarea lor în preajma satelor, intelectualii români țineau legături strânse cu țărani, luau inițiative în sate, mergeu des printre țărani, aceștia văzând în intelectuali pe frații lor cei mai luminați și mai de aproape. După război, ambițiile intelectualilor au crescut, necesitățile noi ale societății românești i-au chemat la noi îndatoriri. Învățământul secundar și universitar, funcțiunile publice și particulare au desprins pe intelectuali din rosturile lor vechi; apoi concentrarea în orașele mari a multor intelectuali, încropirea burgheziei mari românești și începuturile de formare ale micii burghezii, creează noi stări sociale, noi raporturi între clase și categorii profesionale. Satele rămân izolate, nu mai are nimeni grije de ele, cărturarilor de mai înainte cari le cercetau sunt acum „domni mari“ pe la orașe și trec grăbiți și la răstimpuri mari prin sate.

Este, în Ardeal, astăzi, un gol social mare între țărănime

și orășenime. Cine îl umple? Numai tineretul este în stare să răspundă chemării sfinte care pornește dela sate. Acel tineret care nu-și crede încheiat destinul vieții acesteia prin faptul că și-a găsit un rost material în lumea orașelor. Tineretul dela orașe să întindă mâna tineretului intelectual și țărănesc dela sate și împreună să lege firul marilor înfăptuiri, cari vor ridica satele și vor schimba multe rosturi la orașe. Aci stă cheia naționalismului creiator, a românismului de fapte, a ostanelilor organice pentru neamul nostru.

Viața politică a Ardealului trebuie să ia această orientare categorică: spre sate și prin ridicarea acestora la românizarea orașelor. Știm, mulți nu au nici un imbold sufletesc, nici un sentiment afectiv nu-i face să audă marea chemare, nici o pasiune înaltă nu le deschide ochii spre lumea mare și curat românească a satelor. Și prea adeseori chiar oameni politici, a căror înțelegere și afecțiune pentru sate și problemele lor se cuvine să fie mai accentuată, nu pricep, nu simt și nu fac nimic pentru țărănime. Mai tristă este situațiunea acelor „satofobi” cari militează în partide cari se numesc țărănești; o reacțiune firească și utilă ar trebui să-i situeze pe toți aceștia dincolo de hotarele partidelor țărănești, sau cel puțin să-i scoată din ierarhiile înalte ale acestor partide.

Știm, satele cuprind numai marea mulțime a muncitorilor producători, iar agricultura nu oferă nici locuri în consiliile de administrație, nici jetoane, nici dividende. În birourile avocațiale vin țărani cari nu pot plăti onorarii, în cabinetele medicilor intră țărani cari nu au cu ce plăti consultațiile, în școli vin elevi dela sate cari cer să fie scutiți dela plata taxelor, etc. Ce poate da țării toată această lume de troglodiți cari nu știu decât cere? — se întreabă acei cărora tâmpile nu le-au svâcnit niciodată de fiorul unui ideal, cărora raza gândului fecund nu i-a purtat pe scoarța încrețită a pământului românesc, în adânciturile căreia stropesc peisajul verde coperișuri înegrite și fuioare de fum, cărora trupurile omenesti mistuite de boli, chipurile urâte de mizerie, tristul vagabondaj al copiilor de țărani pe caldarâmul orașelor, neștiința de carte ca nicăieri în Europa, nu le-a încrețit de mâhnire fruntea și nu le-a strunit decât speranța în mai bine, revolta și ura.

Ardealul țărănesc și românesc vrea o nouă rânduire clădită pe mai multă omenie, pe dreptate, pe bună stare materială, pe știința de carte; el vrea îndrăsneala oamenilor cari să-l scoată din temnița unei vieți în care are acela care nu muncește, în care se bucură și se veselește cel leneș și necinstit, în care dă buzna cel laș și fariseu.

Și cum să se clădească această nouă rânduire, această lume nouă? Ce să opună țăranul forțelor păgâne, pondera-

bile și imponderabile, cari îl stăpânesc? Cooperativa, sindicatul, liga, etc.? Nici una din aceste instituții nu au suficientă forță și disciplină pentru a da cuprins și chip nou vieții țărănești de mâine. Numai acțiunea politică viguroasă și continuă poate crea mediul prielnic marilor reforme ale Statului în spiritul revendicărilor țărănești.

Așa se aplică art. 25 din constituție

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VICTOR JINGA

Din sociologia partidelor politice

Se pare că nu există o cauză mai dificilă de apărut, decât aceia a partidelor politice. Această greutate isvorăște din multe motive; între altele amintim: atmosfera aștiintifică și ateoretică ce învăluie orice problemă ce frizează politica. Cei mai mulți cred în acțiune și iau forța ei ca finalitate istorică, cu excluderea totală a aspectelor ideologice și-a perspectivelor mai îndepărtate. Directiva în care se îndreaptă acțiunea lor este indiferentă, iar când totuși se cere o astfel de directivă, se apelează la diversiuni sau la invocarea „instinctului național”. Pentru aceștia viziunea viitorului nu contează, ci numai prezentul. Sau dacă totuși își pun această problemă, posibilitatea unor situații noi, unor organizări și raporturi sociale și economice nouă, n'o întrezăresc și n'o bănuiesc. În acest sens, peisajul social-economic-politic actual a împrumutat ceva din caracterele eternului și perfectului, iar acțiunea oamenilor politici se reduce la o accentuată tendință de conservare și de suprimare a oricărei încercări de înnoire și schimbare.

Principiile și ideile clare, fondate pe un material de fapte bine selecționate din vasta realitate social-economică-politică, *par utopii* și ridică împotriva lor toată alcătuirea tradițională — cu toți beneficiarii ei — și pretind că unica lor călăuză este trecutul și „instinctul național”.

Profitorii politici, adepții acționismului politic, sau cei ce ridică osanale „faptelor, nu vorbelor” — aș spune ideilor — au știut arunca atmosfera grea factorului ideologic, au știut să devalorizeze ideile și să spună că omul de acțiune nu poate fi și un om de idei și viceversa; cel ce gândește nu știe acționa. După acești protagoniști ai acționismului politic se ridică un hiatus între idee-concept pe deoparte și fapt-acțiune pe de altă parte. După ei o mașină poate merge noaptea fără faruri — în cazul nostru ideile — care luminează drumurile.

Aceste considerațiuni le fac gândindu-mă în prima linie la oamenii noștri de dreapta, după părerea cărora politica se reduce la facerea cărămizilor, la înrolarea tineretului în coloane de marș și să strige: ura!

Atmosfera aceasta grea s'a țesut și în jurul partidelor

politice — aceste instrumente de totdeauna ale diferitelor categorii sociale. Amatorii de dictatură acuză partidele de „prea multă discuție“, de „balastul ideilor-program“, că poporul nu vrea idei, ci fapte, etc. Sau mai pe scurt, partidele sunt inutile, fiindcă au ceva idei, ceva principii și atât!

Al doilea motiv care îngreuiază problema partidelor politice sunt diferitele curente politice dictatoriale, ce le defăimează la maximum, ca pe niște organisme greoaie și incapabile de rezolvarea unor probleme urgente și actuale. Și paralel cu această acțiune negativă, desfășoară o intensă propagandă de proslăvire a „căpitanilor“, a „führerilor“ și a eroilor cari prin comanda lor comandă însuși destinul istoric al unui popor.

La prima înfățișare, partidul apare ca *organizație de cetățeni*: cu șef, stat-major și cadrele exterioare ce împânzesc toată țara. În al doilea rând *un program*, care la rândul lui exprimă o concepție politică, socială și economică iar în ultima linie vine *tactica* partidului — procedeul de urmat pentru cucerirea puteri politice, scopul firesc al fiecărui partid politic și condiția „sine qua non“ a traducerii în fapt a programului.

Privit din afară, așa ni se înfățișează orice partid; acestea sunt elementele lui componente. Indivizii cari fac politică activă, se înscriu de obicei într'un partid. Intrebarea se pune: *geneza* partidului, *originea* lui este de natură individuală sau socială?

În primul caz sunt suficiente motivele *de ordin personal*: anumite tendințe individuale: de-a stăpâni, de-a fi conducător, de-a simpatiza cu masele largi populare și pe care le dirijezi; o anumită inteligență socială, înclinarea spre conținutul lumii vii, biologice și sociale și în plus o anumită trăsătură temperamentală: fire deschisă, cu vădite înclinări spre manifestare largă și departe de refulări. „Oamenii mari“, șefii de masse, de partide, au aceste trăsături desemnate și dezvoltate la maximum, iar partidul cu toată ideologia lui este creația lui. Se naște prin șef, trăește, învinge prin el și moare odată cu el. Massa largă a partidului este trupa de executare a ordinelor lui și mijlocul de aplicare a păreriilor lor. După aceștia, însuși istoria este traectoria trasă de acești oameni „fenomenali“ și pe care a mers o națiune, un popor. Unele popoare și-au înscris cu litere de foc istoria în cartea lumii, fiindcă au fost înzestrate cu astfel de oameni providențiali.

O concepție înrudită cu aceasta în explicarea genezei unui partid este aceia care pune punctul de greutate pe *principii*, pe conținutul ideologic al partidelor. Elemente prin sine superioare tuturor — și criteriul cel mai sigur. Căci

principii după modelul cărora se tinde la organizarea și plămădirea societății visate de toți. Principiul include un proces logic, o cântărire la o „temperatură rece“ a oricărei probleme și soluționarea ei este conformă acesteia și peste orice considerente subiective. Așa se explică faptul că unii din latifundiarilor noștri erau pentru expropriere, iar unii din prinții și conții ruși militau în cadrele partidului comunist. Convingerea *rațională*, acceptarea *logică* a unor principii determină o atitudine sau alta, încolonarea într'un partid sau altul.

Explicarea nașterii unui partid după aceste concepții este parțială și susceptibilă de obiecții. Mai întâiu oamenii-conducători nu sunt singurii agenți ai frământărilor sociale. De sigur, au partea lor de contribuție, sunt necesare toate calitățile mai sus amintite, dar nu-i suficient. Pe urmă prestigiul pe care-l câștigă un șef nu-i de origine individuală, ci socială. I-l dăruiește poporul, iar acest dar i-l face din motive colective, sociale, nu fiindcă-i un om mare. Eroii sunt mari fiindcă massa i-a făcut eroi. Nu fiindcă s'au născut așa. Și toate acestea massa le face numai aceloră cari o servesc, cari devin exponenții ei. Iar atunci când un erou dispare, massa ridică altul la suprafață. Și în al doilea rând, mulți oameni cu calități rămân anonimi, fiindcă nu se știu integra în miezul revendicărilor sociale și pe linia vremii.

În plus această concepție nu ne spune nimic despre mobilele cari împing pe unii în partidele progresiste și pe alții în partidele reacționare, când în amândouă părțile sunt conducători de acelaș calibru.

De sigur, personalitatea șefului, cum și ajutorii lui sunt elemente indispensabile unui partid, dar este departe de-a fi factorul unic.

Concepția a doua la fel este unilaterală. Fundamentarea formării partidelor după acest criteriu spune ceva, dar nu spune totul. Căci înseamnă implicit că resortul evoluției rezidă numai în idee; or, istoria nu confirmă acest lucru. Căci după cum mobilul activității individuale este de natură *irațională*, afectivă și de necesitate, tot așa și cu resortul acțiunii și reacțiunii colective. Popoarele, clasele sociale manifestă, luptă și însângerează ca să-și croiască o viață mai bună, mai dreaptă și nu de dragul unei idei, unei construcții logice. Sau mai precis luptă pentru acele idei, cari îi exprimă aspirațiile sale, idei cari acoperă o realitate și nu acelea cari au o arhitectonică logică. Se fac deosebiri între idei și idei. La început a fost necesitatea și pe urmă ideea, care înseamnă mijlocul directiva de împlinire a trebuințelor. Până când fluturarea unui principiu, idee nu mișca o dorință a masei, până atunci ea rămânea inertă. Boerii vechi s'au grupat în

partidul conservator, fiindcă în ordinea politică voiau păstrarea situației apucate, adică a latifundiilor. Mulți dintre ei vedeau mizeria țărăni și deși se agita problema expropriării, majoritatea erau contra. Negustorii, bancherii, cămătarii și industriașii militează în partidul liberal, fiindcă le apără interesele comerciale, bancare, etc.

Prin urmare, principiile sunt expresia unor categorii de interese, de revendicări, văzute prin prisma aplicării și a valorificării lor pe calea legilor și forței, în ultima analiză. Principiul n'are o valoare în sine — în materie de politică — ci este un mijloc de exprimare și de ocrotire a unor aspirații comune și are valoare în măsura în care îl realizează. Protecționismul înseamnă respectul și asigurarea industriei indigene, ferirea ei de concurența celei străine. Latifundiarul apărau ideologia conservatoare fiindcă își apărau interesele de grup și așa mai departe cu orice ideologie politică.

În lumina aceasta, *concludem că partidul este expresia, instrumentul de înfăptuire a unor interese de grup, de clasă. Ideologia partidului oglindește prin principiile sale interesele acestor grupe.* Iar principiile sunt făurite după posibilitatea de asigurare a acestor tendințe de grup.

Așa se explică lupta intensă dintre partide și tendința fiecăruia de-a scoate pe adversar de pe arenă.

Această concepție realistă este reprezentată de R. Michels (*Les partis politiques*) și în genere de materialismul istoric, iar la noi de istoricul Xenopol, care spune textual că: *interesele comune unui grup — clasă — alcătuiesc substratul pe care se înalță grupările sau partidele politice.*

Prin urmare, *partidul politic prin ideologia și tactica lui este instrumentul unei clase; odată clasa dispărută, dispăre și partidul de pe arena politică.* Este cazul partidului conservator.

Deci, o *premisă esențială* a unei formațiuni politice cum este partidul și a unei vieți parlamentare reale este *existența claselor sociale* (sau a unei clase) *bine diferențiate și înche-gate, cari să fie în stare să-și poată impune interesele lor — prin partidele lor — ca politică generală a statului.*

Așa au procedat toate burgheziile din Apus și au creiat marile state capitaliste de acolo, învingând clasa agrarienilor, nobililor,

La noi s'a întâmplat acelaș lucru. Din sfărămăturile clasei boeresti s'au diferențiat două categorii sociale cu interese opuse și s'au ridicat la suprafață două partide: *conservator și liberal*; lupta a fost cruntă și s'a terminat cu reușita liberalilor, cari au impus politica *mercantilistă* a clasei lor, ca politică generală a statului: transformarea economiei noastre naturale în economie de schimb. Această economie de schimb

principiul este plan de acțiune, ideologia o înmănușiere de a impus reforma statului — unificarea și mărirea lui — introducerea instituțiilor juridice și politice din Apus, etc.

Treptat-treptat prin intensificarea comerțului s'a ajuns și la o intensă capitalizare, care a favorizat înfiriparea băncilor și industriei proprii. Transformările economice au adus transformări sociale: închegarea unei burghezii și emanciparea — prin împroprietărire — a țărănimii.

Iată, cum o clasă printr'un partid propriu a impus politica ei și-a dat statului și societății noastre un timbru propriu. *Sau invers: un partid, susținut de o clasă, a făcut politica ei și a dat întregii organizații sociale caracterele clasei respective.*

Partidul liberal, care a realizat politica burgheză la noi, avea o ideologie, dar nu oricare — oricât de logic construită — ci ideologia care corespundea directivei cerută de burghezie și care îi exprima interesele ei.

Împotriva acestei concepții a partidelor politice — de reprezentare a păturilor sociale — se ridică *solidariștii*. După ei clasele sociale au existat în trecut, mai întâiu sub forma pregnantă a castelurilor, mai apoi sub forma claselor, formațiuni mai puțin rigide, mai elastice și deschise, iar astăzi au dispărut cu totul. Mai există doar ca o amintire a trecutului. Căci astăzi toți au drepturi politice, economice, culturale; oricine poate ocupa orice funcțiune socială și economică; nimeni nu-i mai pune nici o piedică, totul este ca să poată. Egalitatea și libertatea este garantată prin toate constituțiile statelor moderne. Este un non sens să mai vorbești de clase sociale. Căci procesul lor de disolvare este aproape terminat. *Astăzi nu mai avem clase sociale, ci funcțiuni sociale*, cu organe definite, cari le îndeplinesc și cari sunt departe de-a fi clase. Ceeace caracterizează orice grup social actual este *solidaritatea* tuturor funcțiilor ce sunt de îndeplinit.

Sociologul Durkheim, inițiatorul acestui curent sociologic, găsește că cu cât o societate este mai diferențiată, cu atât este mai accentuată solidaritatea ei. Căci, aci fiecare îndeplinind o singură funcțiune, va avea nevoie de serviciile celui-lalt, care la fel săvârșește o funcțiune separată. Intreaga țesătură politică: legislativă, judiciară și executivă, are rostul de-a coordona mersul întregului acesta complicat și de a-i asigura liniștea și pacea.

Funcțiuni sociale diferențiate și solidare brăzdează societatea contemporană, iar clasele au intrat de mult în istorie — susțin solidariștii.

Acestei explicații sociologice — cu multiple note statice — liberalismul îi mai adaugă și nota dinamică, când spun că mersul întregului este automat. Conducerea diferitelor

funcțiuni este dela sine. La fel multiplicarea organelor după numărul funcțiilor, aproape mecanică. Organizația de stat are un rol pasiv, „de polițai“ supraveghetor. Aceasta atât în domeniul economic, cât și în cel politic și cultural. Când unele funcțiuni ajung atotstăpânitoare în societate — de ex. băncile — este un fapt natural. Când unele categorii sociale sunt subordonate și exploatate, la fel este un fapt divers.

Aceasta este concepția care domină astăzi mentalitatea celor mai mulți și tot ea prezidează fundamentarea teoretică a partidelor politice, când spun că reprezintă „țara“ și nu o categorie oarecare. Aceasta mai cu seamă la partidele zise de dreapta și de centru. Dar în fapt prin politica lor toate urmează o politică de favorizare a clasei burgheze, atât sub raport economic, cât și social-cultural. Căci politica liberală niciodată n'a mulțumit muncitorimea și țărâtimea, dovadă seria grevelor, revoltelor și a conversiunilor. Dar de propagat se propagă mereu că reprezintă țara, poporul, fapt ce s'a tradus în termeni juridici, prin care un deputat „este mandatarul națiunii“.

Impotriva acestei concepții sociologice stă *concepția realistă* — brutal de realistă — a materialismului istoric, după care societatea este teatrul luptelor manifeste sau surde dintre clase, dintre cei ce posedă capitalul și cei ce au numai munca — dintre exploatați și exploatați. În lumina acestei înțelegeri — am spus mai sus că partidele sunt uneltele acestor categorii sociale — se recunoaște că societatea noastră este *un ce unitar și solidar, dar această solidaritate nu-i biologică, ci-i istorică*, făcută de oameni, susceptibilă de erori; este nedreaptă, parțială, așa cum le convine unora, posesanților, căci inegalitate naturală există între oameni, dar care s'a accentuat la maximum prin contribuția economicului. Și dacă-i o *structură istorică* înseamnă că-i susceptibilă de corectări de modificări. Și cum sursa principală a nedreptății rezidă în economic, tot acolo poate fi și remediul. O intervenție numai acolo poate fi salutară. În plus, statul nu poate asista ca „un polițai“ la acest „spectacol natural“. El poate lua această situație numai într'o societate de oameni egali ca stat material-economic — dacă biologic nu-i posibil.

Și revenind la problema partidului politic, *afirmăm din nou* că un partid trebuie să fie emanația unei clase, să fie instrumentul ei și va căuta să dea întregii organizări sociale o structură conformă scopurilor ei. În zilele noastre acel partid are dreptul la viață, care reprezintă clasa majoritară și muncitoare și politica ei va fi politica statului. Dacă-i vorba de un stat agrar, statul va avea politica țărânimii. Căci după cum feudalitatea leneșă a creiat un tip de societate, după cum burghezia parvenită și hămesită a creiat altul pe bază

de exploatare și dreptatea celui mai tare, tot așa țărănimea la noi și muncitorimea în alte state au dreptul să traseze și să realizeze un alt tip mai bun și cu mai multă dreptate socială.

Ca încheiere putem rezuma:

a) Întâia, esențiala condiție de viață a unui partid politic este existența unei pături sociale care să-l susțină și mai cu seamă pe care s'o susțină și reprezinte.

b) Un șef un conducător, dar nu oricare. Numai atunci un șef este o fericire pentru un partid, când prin structura lui spirituală este în stare să prindă „mersul vremii“ sau mai bine zis al istoriei; când știe, are intuiția precisă a determinismului social. Și mai ales când poate sintetiza aspirațiile confuze ale masselor populare, sau mai exact ale clasei pe care o reprezintă.

c) Partidele s'au menținut numai în măsura în care au înscris pe *frontispiciul lor ideologic însuși ideologia păturei* pe care o duce la viață superioară. Partidul liberal a înscris în programul lui: egalitate, libertate, respectul proprietății private, stat de drept, etc., adică întreaga ideologie liberală-burgheză.

Partidele cari vorbesc în numele claselor pornite pe panta disoluției, la rândul lor apucă aceiași cale. (Partidul conservator).

La fel partidele care trăesc prin personalitatea șefului lor, n'au nici o trăinicie.

Nu mai vorbesc de partidele cari se mențin la suprafață prin dărnicia și „încrederea“ suveranilor, cari la cea mai mică adiere de vânt dispar din repertoriul vieții politice.

Căci un partid — ca și orice organism — își trage seva de viață numai de jos, iar de sus numai aerul, care niciodată nu-i suficient.

O. I. URSU

Diferențierile structurale în pătura țărănească

Preocupările pentru pătura țărănească au primit în ultimii ani un loc de frunte în totalul problemelor și soluțiilor cari căutau o explicare și o rezolvare a crizei. Mai ales la noi, unde întreaga viață economică pare a pulsa în jurul agriculturii, s'au emis o mulțime de teorii asupra păturii „unitare” țărănești, a acestei pături sociale, care prin faptul preponderenței și a solidarității de interese, este menită a determina linia de conduită a țării. Fără a discuta incontestabila forță și rolul covârșitor pe care-l poate avea țărănimea, vom discuta cealaltă problemă: a unității vieții sătești, a coeziunii ce există între gospodăriile sătești, trăgând concluzii din această unitate sau această lipsă de unitate.

Observatorul cel mai puțin versat va fi izbit încă dela început de aspectul satului și al țărănimii noastre: dacă la exterior satul se prezintă unitar și omogen, în interior, în viața lui adâncă economică și socială, se caracterizează printr'un proces continuu de diferențiere. Aici țărănimea nu se prezintă omogenă, ci diferențiată, împărțită în două. Din sânul acestei țărănimi, care produce cu propriile mijloace, se desprinde, pe de o parte, pătura bogătașilor, a acestor capitaliști rurali, cari *exploatează* munca celorlalți, iar pe de altă parte, pătura largă a celorlalți, cari se *proletarizează* sau se declasează, pierzând pe încetul mijloacele de producție. Acest proces de diferențiere în pătura țărănească este dovedit prin afluența crescută a acestor elemente pauperizate sau declasate spre orașe, ca și prin scăderea globală a numărului acelorlora cari se ocupă de cultivarea pământului.

„Numai faptul afluenței crescute la orașe, nu numai a muncitorilor agricoli, dar și a țărănilor, dovedește foarte clar creșterea proletarizării. Fuga țărănilor către oraș e precedată de ruina sa și aceasta e precedată de o luptă tenace pentru independență economică. Rezultatul inevitabil al acestei lupte este însă: cristalizarea unei minorități înstărite, chiburii, și pauperizarea crescândă a majorității, care submi-

nează prin subalimentație cronică și prin muncă excesivă forța lucrătorului“.

Asupra acestui proces de scădere continuă a celor ce se ocupă cu agricultura sau cu silvicultura, o statistică germană ne arată, că pe când în 1882 încă 40% din populația Germaniei aparținea agriculturii, în 1925 n'au mai rămas decât 25%. Acest proces, care este valabil și pentru România, e lent și se datorește în primul rând proletarizării țăranilor.

Fuga spre oraș a păturilor țărănești pauperizate silește marile gospodării capitaliste să ia măsuri pentru a evita lipsa brațelor de muncă. De aceea ele dau muncitorilor agricoli mici pețece de pământ, din prelucrarea căroră, cu toată munca istovitoare, nu pot să-și satisfacă necesitățile de viață, fiind siliți să lucreze și pentru aceste mari gospodării. În statisticele oficiale ei figurează ca mici țărani independenți, în realitate fiind vorba de țărani exploatați fără nici o milă. Din această cauză muncitorul agricol complet lipsit de pământ este o raritate la noi, ca și aiurea, iar împărțirea de „pământ“ la salariații agricoli asigură aprovizionarea moșiilor cu brațe de muncă ieftine, pentru că acest așa numit „proprietar“ nu se poate închiria în regiuni îndepărtate, dar nici nu poate renunța la vânzarea forțelor sale de muncă, pentru că nu posedă nici destul pământ, nici mijloacele necesare de producție.

Pentru a ilustra veracitatea acestui proces de diferențiere în pătura țărănească și concentrarea pământului în mâna chiaburului, vom da o statistică din 1930:

În timp ce numai 0.40% din totalul gospodăriilor agricole, adică proprietari mari dela 100 ha. în sus, stăpânesc 42% din întinderea țării (9.500.000 ha.), 25% din totalul gospodăriilor agricole, țăranii mijlocii și chiaburi — dela 5—100 ha. — stăpânesc 36% din întinderea țării (6.400.000 ha), 75% din totalul gospodăriilor agricole — 2.500.000 — posedă numai 22% din suprafața țării (în loturi mai mici de 3 ha.) Această statistică are ca bază suprafața totală de 19.800.000 ha., înglobând și cele 5 milioane ha. păduri și pășuni, cari aparțin marilor proprietari și statului.

În lumina unor cifre mai concrete, rezultă că 12.200 mari proprietari stăpânesc astăzi 42% din întinderea țării, iar restul de 36% aparține chiaburimii.

Care este situația țăranului sărac și mijlociu „independent“, adică ocupat numai cu gospodăria sa? Această țărănime nu este independentă decât formal, cu toate preamăririle „independenței“ sale de către demagogii oportuniști și doritorii de dictatură fascistă. În realitate ea este exploatată la fiecare pas de capital. În timp ce marele capitalist, care vrea să investească capitaluri în agricultură, va alege pământ-

util care oferă condițiile cele mai favorabile, țăranul mijlociu și sărac nu poate să ia decât pământul situat aproape de locuința sa, plătind deci moșierului un preț mult mai ridicat atunci când vrea să închirieze pământ. Acelaș lucru se întâmplă și atunci, când el cumpără pământ sau împrumută bani dela bancă pentru a plăti acest preț ridicat. Țăranul sărac se încarcă cu datorii pentru viața întreagă, plătind dobânzi mult mai mari decât moșierul. În acest fel țăranul nu mai rămâne decât proprietarul formal al pământului cumpărat, iar banca publică sau particulară devine adevăratul proprietar, căreia țăranul sub forma de dobânzi îi plătește o rentă foarte mare. Situația se repetă și în cazul când țăranul face împrumuturi pentru a-și consolida gospodăria. În acest caz pământul servește ca garanție, iar în momentul când plata nu se mai poate face, survine execuția silită a proprietății țărănești.

Toate împrejurările și condițiile acestea grele, în cari se află gospodăriile țărănești, duc *la munca excesivă și la scăderea nivelului de trai al țăranului*.

„Existența țăranimii mici în orice societate capitalistă nu se explică printr'o superioritate tehnică a gospodăriei mici agricole, ci prin faptul că țăranii săraci reduc nivelul lor de trai sub nivelul salariaților și se consumă printr'o muncă infinit mai mare decât muncitorii salariați.“ Țăranul sărac este silit în plus să oblige și pe membrii familie sale la o muncă grea. Țăranul, împreună cu familia, își ia asupra-și o muncă considerabilă, numai pentru a-și putea păstra gospodăria și independența aparentă, rămânând în realitate din ce în ce mai mult subjugat de banca ipotecară și cămătari. Mai mult, acestui lanț nesfârșit de poveri i-se mai adaugă impozitele. „Capitaliștii izolați exploatează pe țăranii prin ipotecă și camătă, clasa capitalistă exploatează țăranimea prin impozitele de stat. Exploatarea aceasta se deosebește numai formal de exploatarea proletariatului industrial. Exploatarea e acelaș: *capitalul*“.

Exploatarea țăranului se accentuează și mai mult prin faptul că el astăzi produce mai ales pentru piață și că obține pe piață tot ceace-i trebuie pentru producție și pentru consumul imediat, deci se întâlnește și aici cu marele capital concentrat. Adeseori comerciantul, căruia țăranul îi vinde produsele, este în acelaș timp și creditorul său, complectând în acest fel în piață, exploatarea. Naționalizarea comerțului, mai ales de cereale, pentru a împiedeca această jefuire sistematică a țăranimii de lanțul neîntrerupt al negustorilor intermediari, nu schimbă prea mult lucrurile și nu aduce o îmbunătățire destul de serioasă. La fel nici capitalismul de stat (etatizat), după cum o dovedește foarte bine țările cu regim

dictatorial fascist, nu exploatează mai puțin țăranul decât antreprenorii capitaliști particulari. Exemplul cel mai viu ni-l oferă politica actuală a guvernului dictatorial german, care silește pe țărani să vândă produsele la anumite prețuri și în anumite locuri, desființând libertatea comerțului și dând ultima lovitură păturei țărănești producătoare.

Această pauperizare continuă a satelor, această diferențiere a păturii țărănești în chiaburi și săraci, această exploatare continuă a masselor largi țărănești a dus, după cum era de așteptat, la mari greutăți economice, am putea spune la haosul economiei agricole. Și nu au lipsit nici încercările de a remedia răul. Dar ca toate măsurile luate de conducători și acestea s'au mulțumit la paliative și la măsuri cari să mulțumească pătura care avea mai puțină nevoie: chiaburii și în acelaș timp și capitalul. În această linie de idei este destul să amintim sistemul cooperativ, încercat la noi, ca și în alte țări, ca mijloc principal de protecție a țărănimii mici. După felul cu mijloc principal de protecție și cum au funcționat aceste cooperative, s'a ajuns doar la favorizarea desvoltării capitalismului la sate, asigurând câștiguri mari capitaliștilor.

Înainte de a discuta sistemul cooperatist și de a-i vedea rezultatele, pentru a arunca o lumină vie asupra acestei probleme, vom da datele statistice cu privire la mișcarea cooperatistă din Germania, care luase un mare avânt sub guvernele social-democrate. După datele din 1927 rezultă următorul tablou:

Din această statistică oficială rezultă deci că printre țărani mici găsim puțini cari sunt membri în aceste cooperative, în timp ce țărani bogati și moșierii sunt aproape toți participanți ai cooperativelor. Cooperativele agricole au servit deci fără îndoială mai ales chiaburilor și moșierilor germani, în mâna cărora era conducerea. În locul salvării țărănimii mici germane din ghiarele capitalismului, mișcarea cooperatistă s'a transformat în instrument de robire și subjugare a țărănimii sărace de capitalul agrar și bancar.

Experiența cooperatistă dela noi, în felul cum a fost făcută, a dat aceleași roade. Pe lângă neînțelegerea și boicotarea din partea unora și acolo unde a fost aplicată nu și-a atins scopul, de a ridica și salva pe țăranul mic „proprietary”, contribuind, dimpotrivă, la ruina lui. A contribuit la întărirea exploatării capitalului.

Acți trebuie să precizăm un lucru: nu discutăm și nu se pune problema valorii teoretice a cooperației, ci ne mărginim a constata rezultatele, realizările practice. Fără îndoială că aceste realizări sunt departe de scopul fixat. Cooperația, în loc să contribuie la ridicarea țărănimii sărace, la împiedicarea procesului de proletarizare și pauperizare, a contribuit,

dimpotrivă, tocmai la accentuarea și adâncirea acestui proces. Este o formă care s'a întors împotriva acestei mase țărănești paupere.

Cooperăția burgheză, așa după cum am arătat, având ca pivot central capitalul, este falimentară. Trebuie să accentuăm încă odată că am vorbit de cooperăția concepută de burghezie și nu de ideia cooperăției în general. Pentru că acolo, unde cooperăția burgheză este falimentară, prin faptul că nu are în vedere decât capitalul, o altă concepție asupra ei, aceia expusă de d. Mihalache, că „munca trebuie să primeze capitalului“, într'o nouă formă de cooperăție, va putea da roade satisfăcătoare.

Incercările cooperatiste, ca dealtfel orice încercare de această natură, au dovedit încă odată tendința fundamentală din actuala organizație economică: înlăturarea producției mici de producția în mare. Această înlăturare nu trebuie înțeleasă numai ca o expropriere imediată. Acest proces de desagregare se caracterizează și prin ruina care durează zeci de ani, înrăutățirea treptată a condițiilor economice, prin munca excesivă, cât și prin hrana neîndestulătoare a țărânului. Tot aici se mai adaugă și povara datoriilor, înrăutățirea tratamentului animalelor de muncă, lipsa condițiilor de cultivare a pământului, a îngrășămintelor, ca și stagnarea tehnicii moderne.

Legea fundamentală în dezvoltarea agriculturii, după experiența germană sau a oricărei alte țări, rămâne în vigoare: Concentrarea din ce în ce mai pronunțată a capitalului la un pol, exploatarea și mizeria crescândă, pauperizarea și proletarizarea, la celălalt pol.

Este sarcina unei analize științifice de a scoate la iveală, în mod concret, aceste indicii ale ruinii, cari nu se caracterizează deloc prin uniformitate și simplitate.

M. BIJI

Țărăimea în prefacerile din Spania

În ultimul veac, istoria Spaniei e plină de o serie nesfârșită de mișcări populare. Răscoale țărănești, greve muncitorești, revoluții politice prelungite ani de-a rândul au frământat din belșug peninsula iberică. Dar ceea ce e caracteristic, e că deși ne aflăm într'o epocă în care capitalismul e în paroxismul agoniei sale, deși o șesime a universului a adaptat un sistem de viață socialist, Spania a rămas unicul stat occidental care a păstrat aceeași structură semifeudală ca și acum 60 de ani. Țăranul plătește și acum dijmă proprietarilor funciari; puterea materială și influența politică a bisericii sunt și astăzi enorme, iar împărțirea pământului în provincii mai mult sau mai puțin independente și conduse de un guvernator păstrează același caracter feudal.

O specificitate a situației din Spania e faptul că burghezia spanilă — cu toate așa zisele revoluții de până acum — n'a desăvârșit încă nici măcar revoluția burgheză, fără a mai vorbi de revoluția burgheză-democratică, iar acum, în fața valului din ce în ce mai viguros al transformărilor sociale, a devenit o clasă reacționară.

În Rusia, ca și în Spania, o revoluție burgheză nu înseamnă o revoluție în folosul acestei clase. Structura feudală, jugul ce apasă până la distrugere țărăimea, organizarea sindicală a muncitorimii, constituie factori cari dau un caracter particular situației din Spania. În acest mod, îi revine desigur în primul rând proletariatului spaniol datoria de a lupta pentru cele mai importante dintre cuceririle revoluției burgheze și mai ales pentru soluționarea problemei agrare.

Această stare de lucruri dă însă în același timp posibilitatea ca revoluția burgheză-democratică — așa cum s'a întâmplat și în Rusia — să nu aibă decât o durată foarte scurtă și să nu fie decât o introducere la revoluția de azi.

* * *

Problema care se pune acum e aceea de a ști — dat fiind caracterul de lungă durată al revoluțiilor din Spania și dese restabiliri ale forțelor reacționare — dacă ciclul re-

voluționar început la 1930 va reuși să scoată definitiv țărâ-nimea de sub stăpânirea feudalilor nobili sau eclesiastici și să creeze un stat al țărănimii și al muncitorimii la fel de ex-ploatată și ea.

Pentru acest lucru, o cât de succintă analiză a stărilor de acolo e absolut necesară, mai ales pentru a ne edifica asu-pra cauzelor care au făcut ca Spania să rămână până astăzi un stat semi-feudal.

Doi sunt factorii cari au determinat situația de acolo:

Unul e factorul geografic, celălalt e cel istoric. Un vechiu dicton spune că „Africa începe dincolo de Pirinei“. Într'ade-văr, Spania are un vădit caracter african atât în ceea ce pri-vește conformația pământului, cât și în ceea ce privește clima.

Brăzdată pe tot întinsul ei de munți și de râuri cari se usucă vara pentru a se revărsa în anotimpurile ploioase, Spa-nia oferă o împărțire naturală în provincii mărginite și legate de anumite formațiuni geografice. Marile schimbări de temperatură, căldura mare în timpul verii, care provoacă o secetă grozavă, recoltele mici și nesigure, recoltele rele reve-nind în mod periodic, foamea și epidemiile care deasemeni au fost destul de frecvente, *impiedică dezvoltarea agricultu-rei, fac aproape imposibilă dezvoltarea capitalismului și mențin condițiile feudale la țară.*

În ceea ce privește factorul istoric trebuie să amintim și aici câteva lucruri. Până la anul 711 sub stăpânire romană, Spania e cucerită în acest an de Arabi sub conducerea lui Gebr al Tarik (după care s'a numit strâmtoarea Gibraltar) și sub care Spania cunoaște una dintre cele mai înfloritoare dezvoltări ale sale.

Regatele feudale creștine din Nord pornesc însă în cu-rând o luptă aprigă în contra Arabilor. Timp de opt secole a durat acest războiu, până ce în 1492 Arabii sunt isgoniți din ultimul oraș ce-l mai stăpâneau, Grenada.

Acest războiu a lăsat urme adânci, ce s'au păstrat până astăzi. Pământurile provinciilor recucerite au fost acaparate în mare parte de către căpeteniile nobile și de către Biserică: vastele latifundii, averea imensă și predominanța Bisericii, care sunt cele mai importante cauze datorită cărora feuda-lismul a reușit să se mențină până astăzi, datează tocmai din acele timpuri.

O nouă epocă de înflorire a început, o nouă serie de cu-ceriri coloniale cari au adus un adevărat val de aur în Spa-nia. Declinul economic n'a întârziat însă să vină. Isgonirea nemiloasă a Arabilor și a Evreilor, factori economici hotărâtori, îndreptarea unui număr enorm de oameni către func-țiile religioase, feudalismul refractar oricărei emancipări economice, au dus fatal la prăbușirea economică a Spaniei.

În 1750, populația Spaniei scăzuse la 8 mil. dela 30 mil. Declinului economic i-a urmat cel politic. Spania pierde majoritatea coloniilor și hegemonia sa, așa că la începutul secolului al XIX-lea Spania ajunge: o țară săracă și înapoiată din punct de vedere economic, cu puternice obiceiuri feudale și unde revoluția burgheză n'a isbutit.

Au fost e drept numeroase revoluții — la 1767, 1836, 1852 — dar reacțiunea reușea să-și mențină mereu poziția. Marii proprietari feudali, Biserica cu imensele sale bogății, curtea coruptă, numeroasele clici ofițerești, continuau să conducă țara.

* * *

Pierzând posibilitățile externe de exploatare, feudații spanioli au început să le mărească pe cele interne. Având însă nevoie de capital, l-au chemat pe cel străin, adaugând în acest mod exploatarea lor și pe cea străină.

Vama produselor industriale și agricole se mări enorm (Spania are taxele vamale cele mai mari din lume), produsele se scumpiră excesiv și în aceeaș măsură exploatarea multimilor creștea mereu mai mult. Spania are o suprafață de 505.000 km. pătrați, dar cu toate că are un teritoriu atât de întins, populația e extrem de săracă (deși numai de 26 mil.), pentru că distribuția veniturilor și averilor e extrem de inegală. Marii latifundiați stăpânind regiuni întregi și milioane de țărani cu totul lipsiți de pământ; magnați ai Bisericii plin de averi și slujitori ai altarului săraci cu desăvârșire. o ofițerime plătită exagerat și soldați rău alimentați; savanți cu renume și un analfabetism de masă (45,46% din populație), — aceste opoziții puternice caracterizează întreaga viață a Spaniei.

Deși e un teritoriu așa de întins în raport cu populația, deși 57% din aceasta se ocupă cu agricultura, de foarte multe ori recolta e insuficientă pentru nevoile țării. Acest lucru e datorit proastei exploatare a pământului. Câteva date ne vor edifica.

	Sup. totală	Mil. de hectare
Teritorii pustii	5.097	50.510
Munți și pășune	23.642	
Orașe, drumuri etc.	1.441	30.180
Teritorii arabile	20.330	
Terenuri nedefrișate	5.019	
Suprafață cultivată		15.311

Din cele de mai sus se constată că într'o țară unde 57% din populație se ocupă cu agricultura, numai 40% din pământuri sunt cultivate și pe deasupra un sfert este nedestelenit în fiecare an.

În ceea ce privește repartitia pământurilor:

95% din cifra totală a proprietății agricole nu reprezintă decât 5 mil. de hectare; 0,35%.

Un milion de proprietari posedă 6 mil. de ha,
100.000 de proprietari posedă 12 milioane de ha.

Originile problemei sociale a pământurilor se vede în mod evident.

S'ar putea spune, e drept, că seceta e un factor ce determină relele recolte; dar într'o vreme când știința ne pune la dispoziție mijloace atât de bune pentru a scăpa de aceste neajunsuri, cum sunt: irigația și așa numita „dry farming“, sau agricultura uscată după sistemul american, nici aceste argumente nu pot sta în picioare.

Cultura se face în proaste condiții și recolta e redusă. Acest caracter înapoiat al agriculturii spaniole este datorit în primul rând proprietății latifundiare, pe de o parte, pe de altă parte îmbucătățirii excesive a proprietății țărănești, care unită cu sarcinile fiscale extrem de grele care apasă asupra țăranilor, fac imposibilă imensei majorități dintre ei, prin lipsa mijloacelor de producție, întrebuințarea mijloacelor de exploatare mai bune.

Alături de acestea trebuie să avem în vedere faptul că marea majoritate a pământurilor latifundiarelor e dată în arendă. Cămătarii storc sume enorme dela țăranii cărora le arendează pământurile și care n'au astfel posibilitatea de a-și îmbunătăți mijloacele de cultivare. Prin aceste arende uzurare, prin taxele feudale (dijmă) și prin mărirea vămiei și deci a prețului intern al produselor agricole, țăranii sunt supuși uneia dintre cele mai nemiloase exploatari din partea latifundiarelor, a principilor bisericii și a nobilimii.

Alături de țăranime suferă într'o măsură destul de mare și muncitorimea dela orașe. Protecționismul agrar urcând enorm prețul produselor agricole, muncitorimea a trebuit să sufere și acest nou bir, căci din urcarea artificială a prețurilor nu au avut de folosit decât marii proprietari funciari. Țăranul deabea reușește să producă atât cât are nevoie pentru consumul său.

În acelaș mod trebuie să înțelegem opoziția pe care o fac latifundiarii oricărei încercări de îmbunătățire a mijloacelor de cultură, căci în acest mod, crescând producția, prețurile vor scădea și prin urmare și beneficiile lor se vor diminua.

O consecință a acestui caracter semi-feudal al agriculturii spaniole este că ea constituie piedeca cea mai importantă în dezvoltarea industriei spaniole.

Capacitatea de consum a imensei majorități a muncitori-

lor agricoli pentru produsele industriale e minimă; la fel aceea a muncitorilor industriali, a funcționarilor și a micii burghezii, din cauza scumpetei produselor agricole.

E un cerc vicios, care nu se poate rezolva decât printr'o schimbare radicală și din temelie.

* * *

Cunoscând datele de mai sus ne putem face o imagine a situației claselor sociale ale Spaniei și mai ales a țărănimii.

a) *Clasa proprietarilor funciari.* Inglobează 20—30.000 proprietari funciari, având proprietăți dela 100 până la 100.000 de hectare, ceea-ce reprezintă cam 2 treimi din suprafața totală a țării.

Acești latifundiari sunt în fruntea a numeroase organizații agricole cu ajutorul cărora pot influența o bună parte a țărănimii. Toate organizațiile și partidele marilor proprietari funciari sunt strâns legați de conducătorii catolicismului.

Biserica cu toate rangurile ei este cel mai mare proprietar funciar din Spania. Dar în acelaș timp, e și cel mai bogat capitalist al țării. Ea posedă: bănci, întreprinderi comerciale, imobile, împrumută bani cu dobânzi uzurare, etc.

Astfel, biserica strâns legată de latifundiari, constituie cel mai puternic factor contra-revoluționar, fiind inamicul oricărui progres sau noi invenții, cari nu-i pot aduce decât ei avantajii.

b) *Burghezia* e mai slabă din cauza desvoltării mai reduse a capitalismului din această țară. Un caracter interesant e faptul că, pe când aristocrația feudală e în întregime spaniolă, burghezia e împărțită din punct de vedere național după regiuni. În Catalonia, burghezia e în marea ei majoritate, catalană.

Antagonismul dintre burghezie și feudali s'a atenuat prin participarea sa la rentă, prin vama ce le folosește și lor și prin ajutorul dat de feudalii ce aveau puterea armată în mână împotriva mișcărilor revoluționare.

c) *Pătura superioară de țărani* având 20—100 de hectare, care s'a ținut departe de mișcările populare din ultimele decade.

d) *Ofițerii și funcționarii* au aici o situația cu mult deosebită de a celorlalte țări. Ofițerii foarte bine plătiți și grupați în organizații reacționare „Juntas“ constituie una dintre părghiile de susținere ale politicii marilor proprietari.

c) *Mica burghezime orășenească* e un factor foarte important în viața Spaniei. În număr de aproape 1 mil. și plasată în marele centre și în orașe ea oscilează — ca pretutindeni de altfel — între proletariat și clasa dominantă.

Nemulțumită de unele nedreptăți făcute de Biserică ca și de nobilimea ea a constituit în ultimul timp un element deter-

minant în trecerea puterii din mâna lui Lerroux în cea a lui Azana.

f) *Țăranii săraci și mijlocii*. Țăranii mijlocii, la fel de exploatați de marii proprietari, de Biserică, se găsesc astăzi pe linia aceluiași interese ca și țărănimea săracă. Impreună constituie pătura cea mai numeroasă a Spaniei. Într'adevăr 5,2 mil. de oameni sunt ocupați în agricultură.

Se poate face următoarea repartiție pe baza datelor existente/ destul de reduse:

- 0,2 milioane de proprietari funciariari și țărani bogați;
- 3 milioane de țărani mijlocii și săraci;
- 2 milioane de muncitori agricoli.

Intre muncitorii agricoli și țărani nu se poate face o demarcație netă. Amândouă păturile trăesc într'o mizerie dintre cele mai mari.

Gruparea și organizarea țărănimii acestea sub direcția proletariatului industrial în vederea acțiunilor revoluționare, această e ținta revoluției de acum din Spania.

g) *Muncitorii agricoli*. Cam 2 milioane la număr, sunt, sau țărani fără de pământ, cum e la Sudul Spaniei, sau muncitori ambulanti, sau lucrători cu o sfoară de pământ sau slugile marilor proprietari. E cea mai oropsită pătură. Exploatată până la măduvă, negăsind de lucru decât 100—200 de zile pe an, e de foarte multe aruncată în ghiarele foamei.

h) *Muncitori din industrie, comerț și transport*. În număr de vre-o 2 mil. Neconstituind obiectul imediat al studiului nostru, nu ne vom ocupa prea mult de aceștia. Trebuie să notăm numai faptul că una din cauzele cele mai importante ale slăbiciunii proletariatului spaniol a fost îmbucătățirea muncitorimii spaniole în 3 câmpuri de luptă: socialiști, comuniști și sindicaliști.

Pe lângă acestea, lipsa unității de acțiune dintre țărănime și muncitorimea industrială și deturnarea de către burgheziimea diferitelor provincii a luptelor de clasă într'o luptă națională (cazul Cataloniei, a Bascilor, etc), au împiedecat încheierea unui front comun de luptă.

* * *

Ciclul revoluționar, început la 1930, a fost deviat prin tot felul de mijloace de către reacțiune. Clasele nobile au reușit — sacrificând monarhia și unele mici drepturi — să împiedice împărțirea revoluționară a pământurilor. Metoda lor a fost înlocuirea acestei împărțiri revoluționare printr'o reformă agrară. Un vast aparat biurocratic a pornit cercetarea diferitelor latifundii, examinarea posibilităților de expropriere, amânând în acest mod, rezolvarea imediată și radicală a problemei. Chiar atunci când țăranii primeau pământ, despăgubirile

ce trebuiau să le plătească, marilor proprietari îi aruncau din nou în situația de mai înainte.

Reacțiunea se întări în acest mod mereu mai mult reușind să-și înscrie în anul 1933, o victorie destul de mare.

Jarul care mocnea însă în toată țara, a reîsbucnit în mișcările din Astorii, cari deși sângeros înăbușite, au trezit din nou la viață țărănimea și proletariatul spaniol. În 1936 Frontul popular înscrie o victorie hotărâtoare. Noul regim — neînsemnând desigur un guvern revoluționar în întregime — a pornit la făurirea primelor reforme radicale.

Suprimarea taxelor feudale, împărțirea de pământuri la mai mult decât 60.000 de țărani, legalizarea de către stat a pământurilor ocupate direct de către țărani, restabilirea drepturilor de întrunire și de grevă, eliberarea a peste 30.000 de țărani și muncitori întemnițați pentru luptele lor și restabilirea lor în vechile drepturi, — iată primele cuceriri ale Frontului popular spaniol.

De astădată, pericolul unei reveniri a reacțiunii pare din ce în ce mai imposibil. Vechile lacune s'au îndreptat. Țărănimea a înțeles nevoia luptei alături de muncitorime într'un front popular (în ultimele alegeri frontul popular a primit enorm de multe voturi țărănești în Andaluzia, Estremadura, Levant, etc.), muncitorimea și-a unificat forțele, iar lupta națională a provinciilor merge mână în mână cu cea revoluționară.

Viitorul țărănimei spaniole se întrevede din ce în ce mai luminos.

B. S. BLAGA.

Discuții

Democrația și tineretul intelectual

Criza structurală a capitalismului a neurastenizat burghezia și a produs grave nemulțumiri în sânul masselor producătoare, tulburate de șomaj și de reducerea standardului de viață. Aceste nemulțumiri însemnau tot atâtea revendicări de ordin social în viața politică și în ultima analiză formau forța motrice pentru curentele politice cari și-au ales ca țel transformarea democrației liberale într'una socială. Criza burgheziei ne-a dat și pe aceia a democrației individualiste, juridice, care, pe de o parte nu mai satisface masele, iar de

altă parte începea să fie socotită de partizanii regimului capitalist drept un instrument primejdios pentru interesele lor, deoarece majoritatea electorală, în țările cu vot universal, depindea de clasele muncitoare, țărani și muncitori. Iată cum problema socială, insolubilă în cadrele regimului burghez, a devenit sursă pentru criza democrației liberalo-burgeze și a provocat seria diversiunilor fasciste regizate de cercurile capitaliste.

La noi în țară termenii problemei democrație—criză—fascism apar puțin schimbați. Nu avem o clasă burgheză formată, ci una în plin progres de agresivă constituire și astfel mai hrăpăreață decât cele occidentale, cari au depășit deja faza maturității constructive, caracterizată prin legalitate și producție îmbelșugată. O cauză de slăbiciune, după cum tot o slăbiciune este și starea înapoiată a țărănimii pentru democrația românească.

Criza economică pentru tânăra noastră burghezie a fost o constrângere la concesiunea „conversiunii datoriiilor“, cu o puternică compensație în sectorul industrial, mai înfloritor ca oricând, grație autarhiei, iar pe plan politic — după panica din anii 1931-32 — un atac generalizat împotriva burgheziilor străine, fie încercându-se identificarea marilor partide democratice cu cauza burgheză, fie manevrând cu organizațiile de extremă dreaptă în scopuri diversioniste. În prezent atacul este îndreptat cu toate mijloacele și fără nici un scrupul împotriva partidului național-țărănesc, cu gândul ascuns de a-l trece pe linie moartă (cu ajutorul oculte), sau măcar de a-i dilua acțiunea politică, care, după clarificările interne din ultimii ani, urmărește: desrobirea economică a maselor țărănești și dreptate socială pentru proletariatul industrial, încetarea exploatării păturii muncitoare de către clasa suprapusă (de orice naționalitate), ridicarea economică a satelor, trezirea energiilor românești dela țară la viață nouă, transformarea întregii țări într'un șantier pentru clădirea organizației statale de mâine, statul românesc și țărănesc al muncii rodnice, care nu va fi și nu trebuie să fie un stat liberal burghez. Statul viitorului nu poate fi decât acela care va ști să rezolve în mod fericit socialul în cadrele naționalului, lichidând eforturile sterpe și imorale pentru înjgheburile burgheziei naționale.

Forța partidului național-țărănesc constă în adevărată adeziune categorică a maselor populare. Această adeziune este posibilă numai într'un regim democratic. Toate loviturile date democrației vizează partidul național-țărănesc și invers atacurile contra partidului — ultima citadelă puternică democratică — privesc însăși democrația. Soarta oricăror reforme sociale este în funcție de existența regimului democratic. Iar

viitorul partidului național-țărănesc este condiționat de democratizarea sa reală și de realizarea democrației sociale. Altfel vom vedea biruința forțelor reacționare și întreruperea evoluției politice sănătoase a țării românești.

Socotelile reacționarilor se bazează pe deficiența parțială a guvernărilor democratice de până acum și pe lipsa conștiinței politice la alegătorii dela țară. Coincidența tragică a guvernărilor național-țărăniste cu deslănțuirea crizei mondiale n'a putut infirma marea operă politică realizată sub conducerea d-lui Iuliu Maniu: răscolirea profundă a masselor, prima etapă a vieții democratice. Nici insuficiențele inerente unui mediu social politic viciat nu ating valoarea universală a principiului democratic. Nu putem vorbi de falimentul democrației românești, când abia suntem în faza ei de înfăptuire. A doua premisă a burgheziei falimentare, lipsa conștiinței civice, din nenorocire, conține și adevăr. Țărănimea sărăcită, terorizată și ținta nenumăratelor diversiuni, nu reacționează prompt politicește. Ea are nevoie de o continuă și sistematică educare politică, spre a nu cădea în mrejele reacțiunii, dornice de refacere tocmai pe spinarea țăranilor și cu ajutorul lor.

Burghezia reacționară dorește suprimarea democrației. E incontestabil. Nădejdiile ei se alimentează din „Cazanul Satanei” și din eventualitatea reușitei extremei drepte, ultimul colac de salvare.

În fața ofensivei reacționare, democrația are nevoie de ostași disciplinați, masse conștiente și apărători entuziaști. Rezervoriul cel mai prețios de energii luptătoare este generația tânără, tabăra tineretului intelectual. În lupta ce se desfășoară, acest tineret deține un rol de frunte și de aceia soliditățile taberelor nu lipsesc.

Spectatorilor nedocumentați, atitudinea politică a tinerei generații le pare haotică. Antisemită, manevrabilă, fără cultură politică, pretențioasă, oportunistă, sunt calificativele cele mai frecvente. Concluzii nejuste, pentru că operează cu premise superficiale. O generație înainte de a fi judecată, trebuie înțeleasă.

Fără îndoială, nota antisemită este rezultanta unei anumite ambiante, întreținută consecvent în mediile universitare încă dintr'o vreme când gogorița bolșevică speria guvernele românești, iar mai târziu servind pentru meschine manevre politicianiste. Însă tinerii, odată cu terminarea studiilor, intrând în viață și privind realitățile românești prin prisma lor adevărată, nu mai păstrau nimic din ideologia studentească și se încadrau imediat cu aportul lor de muncă profesională în ritmul societății românești, adoptându-i idealurile politice.

Criza economică schimbă situația. Tineretul este supus

la o serie de privațiuni umilitoare; aparatul de stat supra-saturat nu poate absorbi contingentele noi de titrați, viața economică nu-i poate primi în procesul de muncă; apare șomajul. Remediile se dovedesc simple paliative și tineretul, cutremurat de perspectivele sumbre, adoptă atitudini politice hotărâte; se radicalizează. O bună parte sunt seduși de exemple străine și obțin convingerea că generația lor nu poate aștepta nimic bun dela democrație — pe care o socotesc anchi-lozată, monopolizată de bătrâni și perimată — soluția salva-toare aparținând dictaturilor. Burghezia, sguduită și de criză, incurajează fățiș această orientare, cu scopul de a-și crea o armată de rezervă politică pentru momente critice. Deci, nici acum nu xenofobia este geneza radicalismului de dreapta a unei părți din tânăra generație, ci dificultățile de pe piața muncii intelectuale, plus calculele nemărturisite ale cercurilor diriguitoare burgheze.

Calificativele ce lealalte (că e pretențioasă, nepregătită etc.) la adresa generației noi sunt nedrepte sau de o valoare rela-tivă, căci, pentru a rosti anateme valabile, se cere o anumită superioritate pe care blasfemiștii adesea nu o posedă. Cât de-spre greșelile tinerei generații, câte nu se datoresc chiar gene-rației bătrâne!

Cert, înregimentarea unei părți din tineretul intelectual în grupările fascizante constituie o pierdere reală, dureroasă pentru democrație și o acțiune profund păgubitoare intere-selor permanente românești. Recuperarea acestei pierderi este imperativul momentului politic actual, fiindcă democra-ția traicnică e vie, activă și constructivă, și ca atare nu se poate dispensa de energia dinamică a tineretului. Sincopele demo-crațiilor provin, poate mai adesea, din cauza gherontocrației și îmbătrînirii cadrelor, decât din cauze ideologice. O gene-rație ținută la carantină, sau utilizată doar pentru scopuri electorale (ca agenți!) și selecționată după criterii de liche-lism, își croește singură drum în viața politică, răzbunând nedreptatea ce i s'a făcut, în dauna societății. Generația tână-ră trebuie încadrată în procesul de muncă socială, iar pri-menirea cadrelor politice făcută fără târgueli izvorâte dintr'o mentalitate ruginită și apolitică. Inceputul utilizării tineretu-lui, inaugurat de d. Ion Mihalache, formează marea speranță a tineretului intelectual, a partidului național-țărănesc și a cauzei democratice. Această utilizare a tineretului, dacă va fi apreciată la justa valoare de către toate organizațiile parti-dului, va ajunge factorul decisiv în lupta pentru ideea și fapta democratică.

ARTUR ANDERCO

Domnul Iuliu Maniu s'a rostit

Domnul Iuliu Maniu s'a rostit!

Primul român ales în parlamentul unguresc acum treizeci de ani, în circumscripția Vințului de Jos, luptătorul pentru libertate de pe vremea când românimea ardeleană gemea sub călcâiul jandarmului cu pene de cocoș la chipiu, și-a făcut reîntoarcerea în arena politică.

Noi înțelegem, că i-a fost greu d-lui Iuliu Maniu să-și iasă din rezerva, pe care și-o impusese. Dl Maniu a învățat să lupte pentru democrație și libertate împotriva contelui Tisza, împotriva feudalismului maghiar. Dl Maniu crezuse într'un sfârșit al luptei pentru desrobirea poporului ardelenesc, atunci când unirea Ardealului cu Patria Mună, a devenit un fapt îndeplinit. Dl Maniu refuzase să creadă, că în locul cizmei jandarmului maghiar, pe grumazul poporului românesc se va ivi cizma jandarmului român. Omul care-și făcuse o țintă în viață din întregirea poporului român nu a putut să prevadă acest revers al timpurilor.

Timpul nemilos i-a spulberat însă această iluzie. Lupta poporului ardelean pentru libertate n'a încetat. Poporul Ardealului vede acum înaintea sa un lung șir de ani, cât va mai trebui să lupte pentru a-și câștiga libertatea și bunăstarea, care i se cuvine. Dar nu numai poporul Ardealului: poporul întregii țări românești, pornește acum lupta nouă și mare pentru libertate. Unirea poporului ardelean cu a poporului românesc din celelalte provincii locuite de români, a fost să fie pentru pornirea luptei celei mari. Luptă cu atât mai crudă, cu cât azi impilatorii nu mai reprezintă feudalismul unei nații străine. Poporul românesc din Ardeal, din Vechiul Regat, din Bucovina, din Basarabia, din Maramureș, trebuie să lupte azi pentru a se smulge din ghiarele unui feudalism autohton.

Dl Maniu a înțeles aceasta. A înțeles-o cu durerea în suflet, cu atât mai mult cu cât împrejurările care l-au adus la această înțelegere, au fost mai presus de imaginația cinstitului sihastru dela Bădăcin. Dl Maniu nu prevăzuse niciodată atâta jonicie din partea acelor dela care se vedea îndreptățit să primească recunoștință. Dl Maniu a venit în mijlocul poporului

cu inima ulcerată, să recunoască că lupta pentru cucerirea adevăratei libertăți, abia acum începe.

N'o să transcriem aici impresionantele revelațiuni, pe care dl Maniu le-a făcut poporului adunat în Vințul de Jos. Spațiul revistei ni-i prea scump pentru a-l dărui foarfecelui cenzorului. Cele ce buzele legate, până azi, ale dlui Maniu ne-au destăinuit la Vințul de Jos, vor face ocolul întregii țări, în pofida cenzurei, în pofida stării de asediu. Țara toată o să le afle cu o clipă mai târziu, dar le va afla. Nici o forță omenească nu poate împiedeca aceasta. Poporul a aflat din gura dlui Maniu turpitudinea care zace în cercurile înalte ale țării. Dar la Vințul de Jos, dl Maniu a spus și alte lucruri. Dl Maniu a venit acolo pătruns de durerea unui neam întreg, care se sbate între mizerie și trădare, ca să spună cuvântul hotărât și să arate calea luptei.

Și dl Maniu a arătat-o.

La Vinț, dl Maniu a făcut cea mai strălucită profesiune de credință democratică, pe care urechile noastre au avut prilejul să asculte vreodată din gura unui om politic român. A venit dl Maniu, pătruns de atmosfera bătrânului Ardeal revoluționar, bătrânului Ardeal, care pe melegurile locuite de glăsuitori de limbă românească, a ridicat cel dintâi steagul luptei pentru libertatea și pâinea poporului muncitor.

Pretutindeni, poporului român muncitor i-a ajuns cuțitul la os, după douăzeci de ani, de când dela Nistru până la Tisa, nu se servește decât gargariseală cu tricolor. Acest popor muncitor își cere dreptul la viață, respectarea muncii sale. Nu părazi, nici ațătare la ură unul împotriva altuia, ci unit vrea să purceadă la răsturnarea împilatorilor, la clădirea unei alcătuirii în care să fie el stăpân.

Dl Iuliu Maniu a venit în mijlocul poporului să aducă recunoașterea unui vechiu luptător, a unui om politic de o sobrietate și de o cinste fără pereche, în galeria deșănțată a celor care au ajuns să conducă destinele acestui popor. A venit în mijlocul poporului secătuit de mizerie, urgisit de perceptori și de jandarmi, dezorientat de propaganda criminală a celor care se fac cozi de topor în mâinile amatorilor și amatorișilor de dictatură fascistă. A venit să arate acestui popor, că drumul spre libertate pe care el o răvnește de veacuri, numai un regim democratic, în care poporul are posibilitatea să-și controleze nestânjenit reprezentanții, i-l poate deschide.

A venit să denunțe poporului pe acei pe care-i apără cenzura și starea de asediu și să deschidă luptă fățișă pentru reîntrarea în legalitate.

A venit în mijlocul poporului înfometat, sărăcit de bancheri și de trusturi, de carteluri, de mari capitaliști și de șper-

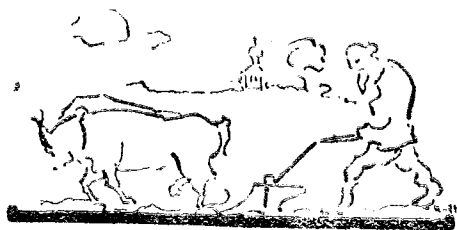
țari, ca să-i recunoască dreptul la o pâine mai bună. Dreptul la ameliorarea condițiunei sale de viață, dreptul la luptă pentru câștigarea revendicărilor sale economice. A venit să denunțe specula și să arate căile pentru împiedecarea ei.

A venit dl Maniu să recunoască dreptul poporului la Pace. A venit să spună, că, pentru propășirea, pentru temeinica înjghebare a țării românești, poporul are dreptul la pace. A venit să asvârle oprobriul asupra celor, care punându-se în serviciul unor interese străine neamului, ațâță poporul și încearcă să prăvălească țara în brațele Germaniei hitleriste, lacomă de revizuirea tratatelor, de revanșă și de sânge.

A venit cu autoritatea unui om cu 30 ani de activitate politică revoluționară, a venit cu sobrietatea însinguratului și meditatorului, să demaște în fața poporului român pe agitatorii plătiți din fondurile secrete ale Ministerului de Interne sau de oficinile hitleriste ale Berlinului. A venit să demaște pe acei care vor să scoată țara din făgașul alianțelor sale tradiționale, care ne garantează integritatea teritorială. Dl Maniu s'a rostit pentru politica de pace a Franței, Angliei și Micii Înțelegeri. Dl Maniu s'o rostit ca țara noastră să-și limiteze amicitțiile numai la popoarele dornice de pace. România nu are ce căuta în mrețele statelor, care preconizează o politică de agresiune. Nu are ce căuta în sferile de influență ale statelor, care și-au transformat structura însăși într'un imens aparat de război. Țara noastră nu poate pune la dispoziția celor care vor revizuirea tratatelor, grâul și bogăția subsolului ei.

Cele rostite de dl Maniu în adunarea dela Vinț, trasează drumul pe care toți acei care cred în necesitatea democrației și luptă pentru izbânda ei, trebuie să-l urmeze: Libertate, pâine și pace pentru popor!

EDUARD MEZINCESCU.

ȚĂRANUL ROMÂN

Obiectul acțiunii noastre politice este țăranul român, iar scopul final o viață mai omenească pentru el.

Cred că fac un lucru folositor încercând să întocmesc o caracterizare psihologică sumară a țăranului nostru, dela ridicarea căruia România așteaptă o viață nouă, o civilizație și rosturi sociale noi.

Condițiile de viață, precum și mediul înconjurător, sunt factori hotărâtori în formarea psihologiei diferitelor clase sociale.

Or, sub acest raport, țăranul român a avut parte numai de condițiuni nefaste. Istoria ni-l arată veșnic subjugat, împilat și nedreptățit de acei cari se numeau stăpâni. Biciul dorobanțului sau feciorului boeresc lăsau brazde adânci în carnea țăranului și aceste cazuri erau cu atât mai frecvente, cu cât mai dese erau împotrivirile, pentrucă dorobanțul și feciorul boeresc nu cunoșteau milă.

Să te fi plâns prefectului? Dar și prefectul era boer. Deci infractor și judecător în acelaș timp. Era de prisos să te revolti. Mai cuminte era să te supui. Și așa țăranul român a devenit docil și învățat cu nedreptățile.

Așa-l vedem apoi pe țăran lipsit de încredere în puterile proprii. „Pentrucă lupta contra destinului cu arme adecuate, oțelește, pe câtă vreme lupta cu pumnul contra forței nedefinite, demoralizează“. Apoi încrederea în sine și-o câștigă individul pe măsură ce munca și străduința lui înregistrează oarecari rezultate. Țăranul român însă, muncia până la extenuare, iar pâinea lui rămânea tot neagră și holovănită. Iată-l deci pe țăran lipsit dela început de mobilele progresului, de stimulente.

Afară de boer și harapnic, țăranul a avut și va mai avea un dușman tot atât de feroce: mediul natural, fenomenele naturale.

Satul își desfășoară activitatea într'un mediu crud și capricios. Existența aci este aleatorie, iar natura atotputernică. Cum i-ar putea trăsni țăranului prin minte să acționeze asupra norilor, trăsnetelor, să provoace ploaie...? Natura este pentru el ceva misterios, ceva de nepătruns, o forță căreia trebuie să i-te supui fără crâcnire. Țăranul este deci în completă dependență față de tot ce numim fenomen natural, ca: ploaie, vânt, trăsnete, frig, senin, cald etc. Coacerea grâului, creșterea ierbii, animalelor, etc. necesită un proces biologic.

în timp, bine determinat și care reduce rolul omului la acela de spectator; materia vie este acéia asupra căreia acționează țăranul.

Această împrejurare a imprimat țăranului român o nuanță de resemnare față de natură, l-a făcut pasiv și fatalist. Fenomenele naturale sunt dirijate, în credința lui, de către o forță nevăzută, care poate fi înduplecată cu rugi și procesiuni religioase. (Păgâni curați!). Pentru țărănime „totul vine dela D-zeu și totul este luat de D-zeu, pentru că n'au merita darul Lui“.

O altă caracteristică tot atât de însemnată este conservatismul și imobilitatea sufletească a țăranului român.

Viața dela sate suferă schimbări aproape imperceptibile în decursul secolelor. Țăranul român îți iese în cale și acum tot cu argumentele strămoșilor săi. Modul de cultivare al pământului nu se deosebește aproape prin nimic de cel al strămoșilor noștri Romani! „El trăește în sine, împietrit în mediul său“ (Rădulescu Motru în „Personalismul Energetic“).

Mila te cuprinde însă față de copiii satelor, foarte vioi, inteligenți și cu o adaptabilitate neîntrecută față de mediu, dar urmează și ei calea părinților, din lipsă de oameni cari să le satisfacă curiozitățile.

Iată deci câteva trăsături de seamă în psihologia țăranului: pasivitatea, fatalitatea și resemnarea, toate menite să nege eficacitatea acțiunii conștiente și calculate, în lupta pentru îmbunătățirea traiului.

Drama însă nu se sfârșește aci. Predispoziția lui pentru abstracțiuni și imaginații, agravează și mai mult acest aspect. Superstițiile de tot felul, ca: „nu se coace Vinerea“, „nu se stă 13 la masă“ etc. — sunt o altă particularitate a psihologiei țărănești.

În biserică, subiectul predicii dela amvon, îl formează diferite pretinse minuni ale lui D-zeu, menite să promoveze în țăran frica de mânia lui. Frica este de altfel unicul frâu pe care-l mânuiesc cu îndemânare preoții noștri, față de țăranul bigot.

Grindina și ploaia întârziată sunt bătaia lui D-zeu pentru necredința oamenilor...

Seara la întruniri, din lipsă de ziare și cărți, se repetă aceleași povești de veacuri, cu spirite cari ies noaptea din morminte și se întorc acasă la familie, cu vârcolaci și alte năsbătii. Partea tragică în toate acestea este, că au de efect fîntuirea și mai accentuată, sub sentimentul fricii, a oricăror veleități de descătușare din lanțurile naturii.

Apoi, dată fiind uniformitatea ocupațiunii sătenilor, uniformitate care datează de veacuri și lipsind exemple de revoluționare, nici o nouă idee nu vine să schimbe felul de viață

al țăranului. El persistă în practici agricole transmise din moși-strămoși și chiar dacă ai reuși să-l însușești pentru cultura mecanizată, cum ar reuși el s'o aplice la cele 2—3 ha. ale lui, în actulul haos economic?

Țărănimea este rutinieră și conservatoare și dela o normală evoluție nu se poate aștepta mult. (Intre paranteze fie spus, statul țărănesc va trebui să adopte ca tactică de înfăptuire a programului său, calea revoluționară).

Ceeace a generat progresul în omenire, au fost trebuințele mereu reînnoite și așteptând să fie satisfăcute. Țăranul însă are aceleași trebuințe, pe cari le aveau și strămoșii lui. El este un modest incorigibil. Luxul îl extaziază, dar nu merge până acolo cu gândul, ca să și-l apropie. Plăcerile vieții îl lasă imposibil. Dorința de distracții și cultură este considerată în mediul sătesc drept viciu și ca atare condamnat.

Țăranul este extrem de ponderat și oarecum sgârbit în cheltueli, pentru că nimeni nu știe mai bine ca el, cu câtă greutate se câștigă un ban. El este însă cinstit și de omenie. Conduita sa este în concordanță cu cele mai riguroase precepte de morală.

O altă particularitate a sufletului țăranului este îngustimea orizontului său. Țăranul nu trece cu idealul peste hotarele satului. Planurile sale de viitor se reduc la mici socoteli de avere și scontările sale nu înglobează neprevăzutul. El este, înainte de orice, realist.

Față de desrădăcinați, față de cei cari au părăsit satul pentru a-și găsi fericirea aiurea, țăranul încearcă un sentiment de compătimire și scepticism acru, pentru că el în virtutea inerției caută să ducă felul de viață moștenit. În felul acesta se explică și insignifianta noastră participare în comerț și industrie, cu toate virtuțile și agerimea de spirit a românului.

Dacă țăranul nu vrea să-și găsească fericirea în negoț și meserii, el este în schimb foarte iubitor de glie. Pământul este pentru el unica bogăție.

Certurile provenite din proprietate se țin lanț. Părinții se ceartă cu copiii, ginerile cu socrii și aceste neînțelegeri degenerază de cele mai multe ori în procese costisitoare.

O altă particularitate a sufletului țăranului este neîncrederea și bănuiala, față de toată lumea. Politicianilor le răspund: „D'apoi nu ne-ai făcut și anul trecut aceleași promisiuni?“ Chiar când vii la sat cu dorințe sincere și atunci ești bănuț. Țăranului trebuie să-i faci chiar și binele, cu forța și fără consultarea lui. Și nu este inexplicabilă această psihologie, pentru că în trecut toată lumea era coalizată împotriva lui cu un singur scop, acela de a-l despuia.

INSEMĂRI

D-I Maniu către tineret

La banchetul care a avut loc la Alba-Iulia după însuflețita adunare de la Vinț, d. Iuliu Maniu a adresat tinerilor veniți în număr mare să asculte glasul neînfricatului luptător pentru adevăr și dreptate, următoarele cuvinte:

„*Dv. trebuie să dominați și să conduceți mentalitatea poporului român. Trebuie să alegeți între mirajele bolșevismului rusesc și între marile, reforme structurale, care trebuiesc înfăptuite în România.*

„*Să știți că tot ce au făcut Rușii putem face și noi, atât în domeniul economic, cât și social și cultural. Pentru asta însă trebuie să deveniți apostoli fanatici ai marilor reforme și ai programului partidului național-țărănesc. Căci ar fi o rusine pentru intelectualii români să lase mulțimea să flămânzească.*

„*Vom muri dacă nu vom păși la mari reforme, care să asigure o mai justă repartiție a bunurilor pentru mulțimile muncitoare.*

„*Eu nu pot fi mulțumit cu soluția lui Vaida, care se mulțumește ca, pe lângă trei ingineri străini, să punem și un inginer român. Trebuie să etatizăm producția și să asigurăm un standard de viață optim masselor. Nu este o soluție să spargi capetele unor evrei!*

— *Să nu vă lăsați încântați de lozinci la modă, cum este dictatura. Dictatura este un lucru vechi și ea înseamnă întineric și reacțiune. Oricine este liber să propage ideile sale, însă nu cu pumnul și cu violența.*

„*La noi însă adeptii dictaturii nu vor să câștige opinia publică cu instrumentele intelectualității și ale sufletului, ci cu ajutoare din afară. Sunteți datori, și eu vă rog să rețineți acest lucru, să luați ofensiva imediat.*

„*Să nu tolerați germano-filismul. În România cine propagă germano-filismul este trădător.*

„*Să faceți manifeste, să coborâți în mijlocul satelor și să lămuriiți poporul. Apoi vă recomand să nu vă lăsați terorizați.*

„*La violențe, răspundeți cu violențe, căci nu trebuie să vă mărginiți la defensivă, ci dv. sunteți datori să luați ofensiva.*

„*Dacă germano-filismul în România ar avea o obârșie patriotică, noi am respecta-o. Dar îi știm cine sunt și ce vor. Vor să vie la putere și pentru asta fac germano-filism și antisemitism. Cât voi trăi eu, nu admit să fie persecutat cineva. Eu însă ajut poporul românesc și nu propag oprimarea, fiindcă știu că orice oprimat iese, mai curând sau mai târziu, deasupra.*”

Asaltul disperat...

„*Dreptatea*”, oficiosul partidului național-țărănesc, comentează astfel actele de violență, săvârșite în toată țana, dar mai ales la București:

„*Anarhia este în plină desfășurare. Ea a trecut în faaz luptelor de stradă. Guvernul ordinii veghează ca rezultatul luptei să se încheie cu victoria protejaților săi. Ziarele de instigațiune își continuă opera, cu*

parafa cenzurei. Luptele de stradă se desfășoară sub ochii mulțimei înmărmurite. Nimeni nu mai are dreptul la protecția autorităților de ordine. Orice individ, orice instituție, orice întreprindere să se apere cum știe, cu mijloace proprii. Cei cari sunt puși în situațiunea de a se apăra, sunt dezarmați de autorități. Cei cari atacă nu sunt dezarmați decât după crimă. Autoritățile vin regulat câteva ceasuri mai târziu, pentru a nu face altceva decât să identifice morții și răniții.

In capitala țării sunt armate întregi, mercenare, înarmate cu revolve, cu petarde, cu drugi de fier, și atacă pe străzi. A circula în București este a te pune în primejdie de moarte. Nici un cetățean nu este sigur că plecând de-acasă, se mai întoarce sănătos. Ion Toma a plecat de-acasă sănătos și prin vigilența autorităților a fost predat familiei mort, la Institutul medico-legal. Ziarele „Dimineața” și „Adevărul” sunt arse sub ochii autorităților. Automobilul care ducea ziarele spre distribuție este atacat, însoțitorul ucis și automobilul ars.

Și guvernul nu s'a clintit. Mai trebuie sânge. Mai trebuie să cadă trecători nevinovați și lucrători, adică oameni de-acăror moarte nimeni nu se sesizează.

D. Dinu Brătianu s'a spălat pe mâini la Câmp lung; d. Tătărescu s'a spălat pe mâini la Poiana, — și pământul țării e stropit cu sângele lui Ion Toma și Neculai Popescu.

Lupta e începută: în plin. Oricare cetățean care nu vrea să fie ucis, să se apere cum va ști. Autoritățile nu mai pot garanta nimic. Cetățenii trebuie să se înarmeze singuri.

E singura înarmare reală și adevărată, pe care o înfăptuiește guvernul d-lui Tătărescu,

Ministrul de Interne, răspunzător de asasinat și de mișcări de stradă, trebuie să plece.

O cere jertfa nevinovată a trecătorului Ion Toma.

Patronul luptelor de stradă să plece.

Omul cu mâinile mânjite de sânge, să plece.

Siguranța Statului și paza ordinii impun plecarea imediată a d-lui Inuleț.

Prea mult se acoperă greșeli care costă vieți omenesti.

Astfel lumea se întreabă: *Cine răspunde ?*

**Tot va veni o zi când se va ști
ce a fost scris aci.**

Tot va veni o zi când se va ști ce a fost scris aci.

Ce va fi Statul național-țărănesc

La marea adunare național-țărănistă, care s'a ținut la 31 Mai la București, în discursul cuprinzător pe care l'a ținut, dl. I. Mihalache a spus între altele:

.... Rămânem deci pe terenul luptelor parlamentare constituționale. Statul Nou nu poate fi opera ignoranței sprijinită de băta.

Statul nou nu poate fi decât opera educației și a muncii organizate. Până azi Țara Românească a trăit în dictatură ascunsă.

Legea suprema a fost voința proprietarului, a zapciului, a jan-darmului.

Constituția însemna bătaie. Iar dela război încoace, votul universal, a fost furat și falsificat. Dacă e să căutăm cauzele relelor publice, oriunde căutați-le numai în funcționarea votului universal nu avem a le căuta.

Noi nu putem imita ce este în țările de dictatură.

Acolo se urmărește prin disciplina de cazarmă formarea unui spirit războinic, spărgător de hotare ale altora adică și ale noastre.

Nouă ne trebuie spiritul de colaborare pentru apărarea și întărirea hotarelor.

.... Un întreg program de prefacere a vieții economice, culturale, morale, administrative, juridice, militare, etc. este urmarea noiei concepții de stat impusă de spiritul timpului și de țesătura economică și socială a țării.:

Statul național-țărănesc va fi:

— Zidire din blocuri ale populației țării; cooperative, syndicate, asociații profesionale;

— Strâns lipite prin cimentul ideii naționale constructive;

— Cu uși și ferestre larg deschise la soare, care desinfectează și la aer, care oxigenează;

— Cu cheia casei în mâna stăpânului, stăpânul fiind munca; oaspe-tele, bine omenit, fiind capitalul;

— Clădirea larg spațioasă putând adăposti toate categoriile mun-citoare.

Iar acestui program politic i se va da viață prin punere în mișcare a întregii puteri de muncă fizică și intelectuală ce zace neîntrebuințată azi, în țară, unde este:

— Intuneric de luminat;

— Sănătate de dobândit în locul cuibarelor de boala sociale;

— Drumuri și căi ferate de construit;

— Ape de îndrumat și folosit;

— Munți și dealuri de acoperit și fixat;

— Producțiile de organizat și disciplinat;

— Vânzare de regulat prin silozuri, magazii, pivnițe, depozite, frigo-rifere, etc.;

— Industrii militare și civile de creat.

Și încă, încă atâtea altele.

Iată ce este pregătit să facă partidul național-țărănesc!

Iată ținte de atins în statul național-țărănesc:

- *Brățele Tării și priceperea specialiștilor ocupate în munca națională productivă;*
- *Salarii echitabile;*
- *Mai mari venituri pentru plugari;*
- *Mai multe și mai bune produse ale pământului;*
- *Mai multă și mai bună hrană pentru țărani, muncitori, soldați;*
- *Mai mici taxe și impozite;*
- *Mai puțină lume neocupată;*
- *Mai multă lumină, morală și sănătate.*

D-I Vaida și democrația

Dl Vaida, se știe, și-a îndreptat furiile și impenetrabilitatea împotriva democrației, pe care ne-a înfățișat-o ca pe o cauză a decăderii politice a țării noastre, substituind-o cu acel naționalism valahist pe care îl perorează în adunările organizației pe care a întemeiat-o. Dl Vaida, iarăși se știe, n'are mare prețuire pentru consecvență. La adunarea organizației d-sale din 28 Iunie la Chișinău, între altele, a spus: „Nu poate exista democrație fără naționalism și naționalism fără democrație“. Credem, că este de prisos orice comentariu.

Prima conferință agricolă paneuropeană

Dela 9—13 Septembrie 1936, se va ține în Palatul Legislativ Federal din Viena prima conferință agricolă paneuropeană, — conferință ce va grupa pe experții din toate țările care se vor strădui, în câteva comisii, să afle o soluțiune a crizei agricole.

Delegații, cari au participat la prima sesiune a Centrului economic paneuropean, ținut la 27 și 28 Ianuarie 1936, au putut constata, că din cauza progresului tehnic al agriculturii din țările de peste Oceanul Atlantic și din Uniunea Sovietică, agricultura europeană se află în mare criză.

Agricultorul european nu poate intra în corespondență cu fermierii americani, cari cultivă suprafețe imense pe un teren, uneori virgin, cu o mână de lucru redusă și poate arunca astfel pe piața mondială produse standardizate, foarte mult căutate.

Această concurență crescând din zi în zi, reduce la minimum nivelul de viață și puterea de cumpărare a câtorva milioane de țărani europeni.

Această stare de lucruri evoluând, răpește industriei europene pe principalul său cumpărător populația agricolă europeană.

Consecințele catastrofice vor fi: o scădere a producției, șomajul și sărăcirea populației rurale, ba chiar și a celei urbane.

Toate încercările cari au fost făcute pentru a combate această evoluție cu ajutorul autarhiei naționale sau accentuată criza, în loc s'o atenueze.

CE SE VA PROPUNE LA VIENA?

Cum nici schimbul liber internațional, nici autarhiile naționale nu sunt în măsură să ridice nivelul vieții populației agricole a Europei și să înlăture astfel criza economică europeană, Uniunea Paneuropeană s'a hotărât să prezinte în discuțiile unui mare congres soluția rezolvirii acestei probleme.

Și anume dacă un grup de agricultură europeană, în sensul sistemului britanic din Ottawa n'ar putea duce la o soluțiune a crizei agricole și industriale în Europa.

Ca să se ajungă aci, va trebui ca orice Stat european să-și consume, în primul rând, produsele sale agricole naționale, în al doilea rând excedentele celorlalte țări ale continentului și apoi produsele țărilor extra-europene.

Programul acesta va fi discutat, pentru prima dată, în cursul primului congres agricol paneuropean.

Congresul se va ține sub patronajul de onoare al guvernului federal austriac, având ca președinte de onoare pe d. Iosef Reithes, fișt ministru, iar ca președinte pe d. R. N. Condenhove-Kalergi, președintele Uniunii Paneuropene, iar președinte activ d. baron Leopold Hennet.

Pe lângă această ordine de zi a congresului, care e alcătuit sub rezerva tuturor modificărilor sau a avizurilor ulterioare, comitetul organizator a stabilit și următoarele manifestațiuni: a) *Seziunea centrului economic Paneuropean*, ce se va ocupa de a organiza repartitia excedentelor de cereale panificabile din Europa pentru 1936—1937 (7 și 8 Septembrie 1936); b) *Seziunea congresului vinicol a țărilor din Europa Centrală*; c) *Expoziția „Tărani europeni”*, la Târgul de toamnă din Viena, dela 6—12 Septembrie 1936; d) *A V-a conferință internațională a creditului agricol și e) A VI-a adunare generală a Federației Internaționale a Agromilor (S. I. T. A.).*

Programul tineretului sovietic

Noul program al tineretului comunist a fost definitiv stabilit și adoptat, în ședința de închidere a Komsomolului, consacrată „despoliticianizării” tineretului comunist, prin care se urmărește a se face din acest tineret avangarda mișcării culturale și sociale.

În discursul rostit în acest prilej, Kratcenko, secretarul organizației Komsomol, a declarat între altele: „Dacă odinioară idealul tânărului comunist era de a prezida întruniri, de azi înaintea acest ideal va trebui să fie înlocuit cu acela de a lua parte la campionatele sportive.

„Deasemenea, dacă în trecut s'a recomandat membrilor tineretului comunist să citească exclusiv operele lui Marx și ale lui Lenin, astăzi le vom recomanda să-și îndrepte atenția și silințele asupra lecturilor literare clasice”.

Noul program prevede că asociațiile tineretului comunist vor avea pe viitor un vot deliberativ în sânul Kominternului și vor primi importante misiuni culturale de ordin general.

În domeniul religios, moțiunea adoptată de congres prevede, că după dorința tineretului comunist nu va mai fi aceea „de a lupta cu energie și fără cruțare împotriva credinței religioase”, cum se spunea odinioară, ci „de a explica întregului tineret sovietic, că este o prostie de a se lăsa condus de aceste prejudecăți”.

În concluzie, moțiunea îndeamnă pe membrii tineretului comunist nu numai să intensifice și să generalizeze practicarea sporturilor, dar și să-și desăvârșească instrucția generală și mai ales să se pregătească cu grijă în vederea apărării naționale.

În rezumat, se tăgăduște tineretului sovietic orice veleitate de aspirațiuni politice și, sub conducerea generației, care se găsește astăzi la putere, el este pus din nou în cadrul său natural, încredințându-i-se misiuni determinate.

Trebue semnalat faptul, că pentru a evita orice polemică eventuală cu privire la noul program, secretarul general al organizației Komsomol, Kossarev, a încheiat debaterile congresului cu următoarele cuvinte: „Ceea-ce a spus Stalin se execută întocmai”.

Este de notat, că seziunile de mai sus se aplică numai tineretului comunist din cuprinsul Uniunii Sovietelor, rolul celorlalte organizații ale tineretului comunist afiliate Kominternului rămânând neschimbate.

Partidul țărănesc francez

Acest partid întemeiat în 1927 de dl. Fleurant, Agricola, a întrunit în alegerile din Mai a. c. 300 mii voturi, alegându-se 8 deputați. Pentru întâia dată în istoria politică a Franței pătrund în parlament deputați cu program țărănesc și agrarian. În Frontul Țărănesc francez acest partid are o participare de prim ordin. Afirmarea gândirii și acțiunii țărăniste în Franța este un început foarte îmbucurător.

Frontul plugarilor

În viața publică a țării Frontul Plugarilor din Hunedoara este o organizație cunoscută și prețuită. De aproape 3 ani o parte însemnată a țărănimii hunedorane și-a strâns rândurile în această interesantă organizație politică, prin excelență democratică și luptătoare.

În alegerile generale din 1933 a fost o mare surpriză numărul de voturi, pe care Frontul Plugarilor l-a întrunit în Hunedoara. Era un avertisment dat, deocamdată, oamenilor politici din acest județ și apoi țării: țărănimea nu se mai lasă condusă oricum și de oricine.

Situațiunea specială a județului Hunedoara explică, într-o oarecare măsură, apariția acestei frumoașe și utile organizații politice țărănești. De zeci de ani în acest județ, partidul național și apoi cel național-țărănesc își avea încredințată conducerea dlui Aurel Vlad, om cerbicos, dar lipsit complet de simțul social și de generozitatea necesară unui conducător al mulțimilor. Acest om, cu merite apreciate în lupta Românilor ardeleni dinainte de unire, încremenise în ideii vechi, se anchilozase într'un spirit conservator complet deplasat în vremea noastră. Aurel Vlad n'a înțeles nimic din problemele și curente de idei ale vremii noi. Câteva lozinci stereotipe și apărarea înverșunată a averii lui destul de mari, alcătuiau neliniștea „spirituală” a acestui ciocoi ardelean.

La Bobâlna dl Aurel Vlad are o moșie (cam 400 jugăre arabile), scăpată de expropriere, pe când țărani din acest sat, peste 200 de familii, au cam 600 jugăre loc de arat. Tot aci dl Vlad stăpânește o pădure extrem de întinsă, pe când țărani bobâlneni de-abia au de unde stânge câteva gătaje. Ziua de lucru — zi de vară — seniorul o plătește cam cu 15 lei, cu mâncarea lucrătorului, iar toamna țărani lucrează pe 10—12 lei ziua. La Geoagiu, dl Vlad are băi. Pe deasupra tuturor tronează Banca „Ardeleană” din Orăștie, la care aproape toate acțiunile sunt ale dlui Vlad. Așa stând lucrurile, ne explicăm ușor de ce cămătarul Vlad a fost furios împotriva conversiunii, încercând — cât cinism! — să convingă pe țărani debitori la „Ardeleană”, că conversiunea e rea. Și apoi, dl Vlad, are o gazetă la Orăștie, „Solia Dreptății”. În această gazetă politică întâlnim, zi de zi reclame pentru „Ardeleană” pentru produsele domeniului Bobâlna, pentru Băile Geoagiu și alte afaceri ale seniorului, până mai eri președinte al organizației județene a unui partid politic democratic. Cele spuse aci, sunt verificate la fața locului.

Revolta țărănilor hunedoreni împotriva unui asemenea om și unui asemenea spirit strămt și retrograd, a fost explicabilă, a fost necesară. Este regretabil, că numai experiența yahalistă l-a rupt pe reacționarul fruntaș național-țărănist de partidul acesta. Se cuvenea să i-se ceară mai de mult socoteala, obligându-l să tragă toate concluziile de pe urma mentalității și atitudinii d-sale antidemocratice și feudale.

În mare parte aci găsim originea Frontului Plugarilor. Reacțiunea țărănimii hunedorene ne dă dovadă, din plin, că țărănimea are conștiință cetățenească, că dorește conducători harnici, democrați și idealști. Astăzi Frontul este condus de dl Petre Groza. În măsura în care d-sa este sincer identificat cu spiritul și nizuințele țărănimii de acolo, este sau nu

un bun și durabil conducător. Noi credem, că de altfel o nouă decepție a țărănimii hunedorene ar duce-o pe căi extreme, pe căile disperării și ale urii împotriva conducătorilor intelectuali. Dacă în mare parte dl Vlad a fost pricina acestei atitudini protestare a țărănimii hunedorene, nu vedem de ce Frontul, nu ar examina și ar realiza încadrarea în partidul național-țărănesc, condus de un mare țaran, și dând și la Hunedoara o conducere locală democratică și activă.

La sfârșitul lui Aprilie Frontul Plugarilor a avut congres la Deva. Au luat parte și reprezentanții altor partide. Conducătorii Frontului și-au afirmat credința în democrație și adversitatea față de fascism și dictatură. Profesorul Banyai, secretarul Uniunii muncitorilor și țăranilor maghiari s'a ridicat împotriva revizionismului unguresc, considerându-l pe acesta ca un instrument al imperialismului. Iată deci azeziuni minoritare, obținute pe această cale la unitatea teritorială a României de astăzi.

Vom urmări cu atențiune și cu simpatie evoluția viitoare a acestei interesante și frumoase mișcări politice țărănești.

Program georgist

În Aprilie a. c. dl G. Brătianu a adus la cunoștința partizanilor lui, fructul lungilor sale osteneți cerebrale: programul. Am citit 18 capitole de banalități. Credeam, până acum, că dl G. Brătianu, om tânăr, va da partidului său idei și impulsuri în spiritul vremii și al tinereții sale. Ori, cu cuvinte schimbate pe ici pe colo, am citit tot proza, anostă a vechilor liberali.

Vorbind de politica economică, noul program spune:

„Vrem revenirea la principiile de libertate în viața economică. Restrângerea intervenționismului de Stat. Încurajarea inițiativei private. Garantarea deplină a dreptului de proprietate, etc.”

Pentru atâta lucru, osteneala de 6 ani a d-lui G. Brătianu ni-se pare fără rost. Revizuirea radicală a programului vechilor liberali era o datorie de căpetenie a sa. N'a ținut seama de acest lucru; d-sa rămâne suspendat în viața publică a țării, rămâne în așteptarea ruperii rândurilor celor bătrâni, pentruca cu un lot mare de acolo să-și sporească lotul său de acum. Este, oarecum, ceva tragic și chiar neserios în această casă politică a tânărului G. Brătianu; credem că nici d-sa nu așteaptă să facă din partidul său o forță prin virtutea recunoștinței față de numele pe care îl poartă. Pentrucă, la urma urmei, nici această recunoștință n'ar prea avea de ce să se acorde. Epoca brătienistă a murit demult și n'a lăsat regrete. Cu altceva ne-ar plăcea să te vedem, d-le Brătianu, în arena vieții publice a României, iar nu cu timidități, gândire anostă și apeluri la recunoștință.

Cursurile de pregătire ale tineretului național-țărănesc

Un partid politic nu trebuie să activeze cu elemente pe cari i-le furnizează întâmplarea, fără nici o pregătire privitor la înțelegerea fenomenelor societății, asupra cărora urmează a se rosti politica. Ce este Statul, partidul politic, ce sunt curentele de idei ale vremii noastre, programul partidului național-țărănesc, istoricul acestui partid, propaganda, organizarea tineretului, etc., sunt tot atâtea probleme pe cari le-au desbătut cu multă competență fruntași ai acestui partid în cursurile de îndrumare ale tineretului național-țărănesc, cari s'au ținut la Cluj, Brașov și Timișoara între 8—15 Iunie.

Cursurile au fost frecventate de aproape 600 tineri țărani și intelectuali. Alternând conferințele cu excursiile, cursiștii au trăit câteva zile de pregătire politică și de informare absolut necesare tineretului.

Un interes deosebit a manifestat pentru aceste cursuri dl Mihai Popovici, președintele organizațiilor din Ardeal ale partidului național-țărănesc. Acest partid, prin asemenea manifestațiuni, contribuie cu folos la educarea cetățenească a tineretului. Este vorba ca în iarna viitoare să se organizeze la Cluj un curs complet de pregătire politică pentru tineretul intelectual național-țărănesc, cu conferințe ținute de cărturarii de seamă din toată țara ai partidului.

Expoziția satului

Integrată în „Luna Bucureștilor“, Expoziția satului s'a bucurat desigur de un foarte mare număr de vizitatori. Luminată de reflectoare puternice, biserica de lemn din Maramureș, înălțată acum câteva sute de ani, se înalță și tronează maiestuosă cu turnul înalt și ascuțit, sfidând infinitul instelat. Corul broaștelor completează minunat atmosfera satului românesc. Felinare luminoase străjuesc la fiecare colț de stradă. Străzile sunt drepte, bine pietruite, fără hopuri, praf sau noroi. Canalizarea, impecabilă, șanțurile din marginea străzilor, frumoase, curate, fără băltoaca caracteristică satului adevărat — unde se bălăcesc porcii, rațele, găștele și copiii satului —, băltoaca infectată cu tot felul de mirosuri, băltoaca care este centrul principal de infecție atât pentru animale, cât și pentru oameni. Gardurile cari împrejmuiesc curtea sunt drepte, noi, nu părăginite și răsturnate ca în adevăratul sat.

Expoziția nu e expoziția satului adevărat, a satului în care oamenii muncesc 16 ore pe zi, în care pernele și covoarele — lucrate pe vremuri mai bune — au fost ridicate de percepători. Nu este expoziția satului exploatat și sărăcit, a satului cu bordeia, a satului cu nori sau praf, scufundat în bezna nopților ploioase. E expoziția satului cu oameni sănătoși, cu haine frumoase, întotdeauna curate, și cu flori pe prispă. Acesta e satul în care trăește țărănul și țărâncea idealizați, din cărțile de școală, de propagandă și ilustrate. E satul în care pe scaunul de lângă porțiță nu se desfășoară tragediile zi de zi ale unor oameni cari au muncit o viață întreagă — viață de rob — și își petrec ultimele zile ale vieții, flămânzi, lipsiți de cele mai elementare drepturi naturale: dreptul la viață. E satul în care pe acest scaun nu se petrec decât idile și romane sub lumina iertătoare a lunei și lumina puternică a felinarelor. Acesta e satul visat și cântat de sămănătoriști, idealizat și falsificat de romantici și oameni certați cu spiritul științific. Satul în care toată lumea e mulțumită, veselă, satul în haină de sârbătoare, satul fără tragedii. „Satul Ideal“. Satul neatrnat în orbita capitalismului, satul unitate economică închisă, satul în care nu sunt jandarmi, nici proletari agricoli, satul neexploatat, în care nu s'a simțit necesitatea reformei agrare și a conversiunii. Satul în care portul național n'a dispărut și nu va dispărea sub tăvălugul capitalist.

Acestea sunt impresiile cari ți le lasă Expoziția satului.

Mașinile agricole

În anul 1935 (luna Noembrie), Ministerul de agricultură și domenii, prin Serviciul de statistică, publicații și studii, a întreprins o numărătoare a mașinilor agricole cu tracțiune mecanică. Această numărătoare s'a făcut cu ajutorul birourilor statistice aflate pe lângă prefecturile de județe.

In acest scop ministerul a invitat birourile statistice județene să întocmească pe baza informațiilor primite dela autoritățile comunale, câte un tablou cuprinzând:

1. Numărul autotractoroarelor cu specificarea forței motrice pentru fiecare;

2. Numărul locomobilelor și

3. Numărul mașinilor de treerat.

Rezultatul numărătoarei din 1935 în comparație cu cel obținut în ultima numărătoare de acest fel, adică cea din anul 1927, indică o îmbunătățire simțitoare în ceea ce privește înzestrarea agriculturii românești:

Numărul mașinilor cu tracțiune mecanică:

Autotractoare	4.685	3.257
Locomobile	8.984	—
Mașini de treerat	14.664	12.779

In ceea ce privește evoluția numărului de mașini agricole după provincii istorice, găsim următoarea situație:

Vechiul Regat	2.143	1.590	6.049	6.408
Basarabia	361	252	2.029	1.159
Bucovina	84	46	339	287
Transilvania	2.097	1.369	6.247	5.925

Astfel, la un autotractor revine numărul de hectare de teren arabil după cum urmează:

Șesul Moldovei 4.300 ha., Carpații Moldovei 2.800 ha.; Carpații Munteniei 3.100 ha.; Șesul Dunării 2.800 ha.; Dobrogea 3.700 ha.; Basarabia de Nord 8.500 ha.; Basarabia de Sud 9.000 ha.; Bucovina 3.900 ha.; Platoul Transilvaniei 1.900 ha.; Șesul Tisei 1.400 ha.; Transilv. de Nord 2.100 ha.

In mijlociu pentru țara întreagă revine un tractor la câte 2960 ha. arabile. Regiunea cu un număr relativ mai ridicat de autotractoare pe unitate de suprafață este Transilvania (în special județele apusene); urmează două această județele din șesul Dunării. Numărul minim de autotractoare îl găsim în Basarabia, în special în partea de Sud a provinciei.

Clasificarea autotractoroarelor după forța motrice (la sută din total):

Autotractoare sub	10 HP.	22,5%
"	11—20 HP.	36%
"	21—30 HP.	30,6%
"	31—40 HP.	7,3%
"	peste 40 HP.	3,6%
Total		100%

Autotractoarele cu forța motrice relativ redusă predomină în Transilvania și în special în jud. Câmpiei Tisei, iar cele mai puternice în Șesul Dunării.

Repartizarea mașinilor de treerat în raport cu suprafața culturilor de cereale păioase:

Raportul mașinilor de treerat revine la: Carpații Moldovei 390 ha.; Șesul Moldovei 525 ha.; Carpații Munteniei 350 ha.; Șesul Dunării 375 ha.; Dobrogea 1660 ha.; Basarabia de Nord 365 ha.; Basarabia de Sud 6800 ha.; Bucovina 410 ha.; Platoul Transilvaniei 200 ha.; Șesul Tisei 260 ha.; Transilvania de Nord 280 ha.

In medie pentru țara întreagă revine 425 ha. de culturi de cereale păioase pentru o mașină de treerat. Dacă însă eliminăm Basarabia de Sud și Dobrogea — regiuni unde treeratul cu cai este încă foarte răspândit — mijlocia pentru restul regiunilor scade la 574 ha. Cea mai mare densitate a mașinilor de treerat în raport cu suprafața cerealelor păioase este în județele de pe Platoul Transilvaniei.

Dr. G. Ciorman, Banatul în cadrul viitorului stat țărănesc

**Biblioteca revistei „Țărănismul Bănățean“
No. 1 pag. 44 Timișoara 1936**

Dr. G. Ciorman: *Banatul în cadrul viitorului stat țărănesc.* Biblioteca revistei „Țărănismul Bănățean“, No. 1, pag. 44, Timișoara 1936.

D. G. Ciorman a căutat în această broșură să schițeze un plan minim de realizări economice, sociale, culturale în Banat, în cadrul statului țărănesc, deci a statului bazat pe primatul țărănimii și nu a burghezimii, cum este actualul stat liberal. Politica sanitară, culturală, etc. va lua un alt aspect în noul stat. La început cercetează ocupația populației bănățene. 2/3 din populație se ocupă cu agricultura, iar restul sunt ocupați în fabrici, comerț și alte întreprinderi. Înainte de a intra în miezul chestiunii, autorul în capitolul despre viața politică, susține că e nevoie de o acțiune unitară de ridicare a Banatului, deaceia pentru a duce la bun sfârșit programul de realizări bănățene, va fi necesar ca Banatul să fie înzestrat cu o organizație provincială de partid. Urmează pe urmă capitolul: Nevoile culturale ale Banatului. D. G. Ciorman are o vedere foarte justă, foarte departe de miopia culturalizatorilor, că nu poate exista o cultură acolo, unde este mizerie economică. În acest capitol autorul schițează câteva deziderate culturale: Universitate, academie de agricultură, deasemenea studiază câteva probleme culturale străns legate de țărănime: școlile țărănești, casa culturală, biblioteci comunale, coruri și fanfare țărănești, internate pentru copiii de țărani, postul de radio-difuziune, etc. Problema sanitară ia deasemenea un nou aspect în noul stat în sensul că țărănimea are dreptul, iar statul are datoria de a-i da posibilitatea să aibă spitale și medici pentru sănătatea lui, căci de sănătatea țărănimii atârână viitorul neamului. Aici în Banat este și o problemă foarte gravă demografică, un număr foarte mic de nașteri, ceea ce va duce la o lentă depopulare a Banatului, care, dacă nu se iau măsuri, va deveni un cimitir al națiunii. D. Ciorman dă o importanță justă acestei anomalii demografice. Urmează partea economică, sumar tratată, dar judicios și cuprinzând specificul bănățean în fiecare problemă. Tratează în această parte despre organizarea agriculturii, dezvoltarea industriei, insistând asupra necesității unei industrii agricole, care ar absorbi o bună parte din proletariatul agricol. Cercetează problema creditului, care trebuie încadrată în ansamblul de modificări structurale ale noului stat, între cari reforme va trebui să fie și naționalizarea institutului de emisiune. — Broșura nu are pretenția de a fi exhaustiv în amănunțimi marile probleme economice sociale și culturale ale Banatului, dar are meritul că a indicat sumar marile probleme bănățene urmând ca autorul să completeze această prețioasă broșură cu un studiu al satului bănățean în comparație cu luxul centrelor orășanești, așa cum promite în încheiere autorul.

REVISTA REVISTELOR

ȚĂRANISMUL. De 11 ani apare la București această revistă, care este cea mai bună publicațiune politică populară, fondată și condusă de dl Ion Mihalache, președintele partidului național-țărănesc.

„Țărănismul“ lămurește, număr de număr, lumii dela sate problemele politice românești prin prisma doctrinei țărăniste, făurită și militată cu mare și nobilă pasiune de dl Ion Mihalache. Revista apare într'un număr de exemplare foarte mare, fiind foarte răspândită în lumea țărănească a Vechiului Regat, având totodată mulți cititori și în provinciile noi. Apare regulat în 6 pagini format mare, în fiecare Duminică, având totdeauna pe prima pagină un clișeu care plasticizează un eveniment politic actual.

În afară de scris politic, „Țărănismul“ mai cuprinde articole de cultură generală, o cronică economică, sfaturi în legătură cu sănătatea, cu gospodăria, parte distractivă, poezii și folclor, însemnări și informațiuni.

Toți cari vor să răspândească vorba înțeleaptă la sate, să aboneze și să înlesnească răspândirea acestei bune reviste politice populare. Redacția și administrația sunt în București, Str. Clemenceau 9, iar abonamentul anual la sate este de lei 150.

FLAMURA VERDE, revistă lunară a Tineretului național-țărănist, apare, complet reorganizată, la București, după ce apăruse 5 ani, într'un format mai mic ca foaie a vechei organizații a Tineretului partidului.

Numărul I din acest an atât ca aspect exterior, cât și ca cuprins este deosebit de reușit. Dinamismul acestei reviste tineresti se desprinde imediat din simbolul care îi împodobește coperta: Tânărul național-țărănist, sub faldurile drapelului verde, împinge voinicește stâncă credinței țărăniste, a cărei prăvălire să nimicească toate născocirile politicianismului agramat românesc. Comitetul de redacție al revistei este format din d-nii: I. C. Petrescu, secretarul general al Tineretului național-țărănist din întreaga țară, O. Livezeanu, I. Dobridor, Șt. Stoian, I. Modoran și C. I. Angelescu.

Chemarea către Conducătorii județeni ai tineretului făcută de dl I. C. Petrescu este substanțială, energică și de largă inspirație. Urmează articole semnate de d-nii: Prof. Rădulescu-Motru (Românismul), Ilariu Dobridor, V. V. Stanciu, I. Modoran, C. I. Angelescu. Revista are o bogată cronică a actualității și economice. Apoi un capitol tratează despre tineretul dela noi și din alte țări. Urmează o parte privitoare la sport și muzică, etc. Interesante sunt marșurile Partidului și ale Tineretului, așezate pe note de compozitorii I. Baston și N. Oancea. Revista mai cuprinde multe indicațiuni privitoare la organizarea Tineretului Partidului.

Revista „Flamura Verde“ este bine scrisă de colaboratori inspirați și cu mult discernământ, este instructivă și deosebit de utilă mișcării tineresti a partidului național-țărănesc. Reținem și următoarele versuri trecute pe coperta revistei:

Dreptate,

Dreptate, Dreptate!

Răspunde în care cetate

Te sbați ferecată 'n verigă?

N'auzi cum mulțimea te strigă?!...

VIATA ROMANEASCA. In al 28-lea an, aceasta prestigioasă revistă pornită dela Iași și așezată acum la București, apare sub conducerea dlor Mihael D. Ralea și Dr. Ernest Bne. „V. R.“ se menține pe înalte culmi de gândire filozofică, literară, socială, datorită unui mănunchi de colaboratori mult reliefați în cultura românească. Numărul din Aprilie—Mai a. c. este complet dedicat zilelor noastre. Semnează articole documentare, caracterizări și amintiri d-nii: C. Stere, Dem. Botez, Traian Bratu, I. Minulescu, Cezar Petrescu, Mihael D. Ralea, M. Sadoveanu, Ionel Teodoreanu, etc. In cronica ideilor, a cărților și revistelor, subtili observatori desprind miez de gândire care rămâne.

Redacția și administrația revistei sunt la București, Str. Clemen-
ceau 9 și abonamentul anual este de 250 lei.

SATUL ȘI ȘCOALA. Această revistă apare de 5 ani la Cluj sub conducerea cunoscătorilor pedagogi d-nii C. Iencica și D. Goga. „Satul și Școala“ este o arhivă a scrisului pedagogic ardelean, în care oameni cu temcinică pregătire de specialitate se rostesc, lună de lună, asupra problemelor de educație și de învățământ.

In paginile acestei reviste în tâlnim împletirea gândirii învățăto-rești cu aceea a profesorului secundar și universitar. Toți încearcă limpezirea căilor drepte și luminoase ale buneii pedagogii prin prisma de-prinderilor verificate de până acum și prin aceea a indicațiunilor științei pedagogiei moderne. Instruirea și educarea omului tânăr sunt două mari probleme cari nu vor dispărea nicicând din actualitate. Meren se vor în-treba oamenii cum e mai bine, ce, cât și când să se instruiască, să-și formeze voința, înțelegerea și caracterul.

Ostenelile celor doi distinși pedagogi cari conduc „Satul și Școala“ sunt răsplătite prin aprecierea unanimă de care se bucură această re-vistă clujeană. Iată câteva din articolele numărului din Martie a. c.: D. Goga, Carmen Sylva; Dr. M. Beniuc, Importanța pedepselor și recom-penselor; D. Todoran, Educația emotivă; Ana Iencica, Lecție de grama-tică, etc. La sfârșitul revistei găsim o cronică variată și abundentă, precum și dări de seamă despre cărți și reviste.

GAZETA CIUCULUI. De două ori pe lună apare în Gheorghenii Ciucului această gazetă-revistă iscusit condusă de profesorul Teodor Anastasiu. Am urmărit-o număr de număr cu interesul convenit unui cămin cultural în care fălăie lumina și palpită interesul pentru adevăr și frumos. Gazeta Ciucului își zice „organ social-cultural“. Este, din plin, și una și alta.

In ultima vreme, au apărut multe ziare în regiunea secuizată. Chiar prea multe și din această pricină poate unele scrise puțin satisfă-cător. In acest colț de țară sunt câteva probleme mari și specifice; numai o acțiune solidară, convergentă și coordonată ar fi în stare să le abor-deze serios și să le rezolve. Trăgând mulți, în toate părțile, rezultatele vor fi mediocre. Acelaș lucru se poate spune și despre presa acestei re-giuni cu un număr redus de cititori români. Ce tiraj pot avea aceste gazete? Evident mic. Sunt ele scrise toate bine? Nu. Atunci la ce folos atâta ucenicie resfirată? Concentrarea este necesară, concentrarea ro-dește mult, cu folos pentru obște, nu pentru indivizii izolați.

Gazeta Ciucului apare regulat de 8 ani. Este un record. Această durată este rezultatul felului cum ea este scrisă și cauzelor drepte pe cari le îmbrățișează. Profesorul Anastasiu face operă de înțelept româ-nism și gândurile noastre se rostesc printr'o îmbărbătare.

COOPERAȚIA, economică, socială, culturală. Apare lunar la Bu-curești (Galeriile Blanduziei 12 bis), sub conducerea bunului cooperador Matei Năstăsescu, în 8 pagini, format de ziar.

Este una dintre bunele reviste cooperatiste din țară. In paginile

ei găsim scrisul cooperatorilor de seamă, fără deosebire de partid politic. Se desbat probleme centrale ale mișcării și doctrinei cooperatiste, aducându-se totdeauna și un material informativ ales și abundent. Din numărul pe Iunie reținem articolele: Dr. A. Galan, Analiza statistică a realităților din cooperarea românească. Dl Galan este unul dintre cei mai competenți tehnicieni ai cooperăției românești. Documentarea studiilor sale, analiza de laborator pe care o face problemelor cooperatiste, înțelegerea structurii organice a unităților cooperatiste, sunt însușiri pe care este foarte regretabil că, cooperarea românească nu le-a apreciat și nu le-a folosit îndeajuns. Dl Cezar Partheniu aduce contribuția spiritului său de fin observator, care despică înțelesul lucrurilor cu o mare îndemănare.

„Cooperarea” este o revistă bună, necesară oricărui cooperator român, care vrea să fie bine informat.

PLAIURI SACELENE, revistă de atitudini și probleme săcelene, apare la Satulung, jud. Brașov. Este condusă de dl Victor Tudoran. Prin această revistă mulți intelectuali porniți dela Săcele proectează înțelegerea și discernământul lor asupra problemelor satelor de bastină. În fiecare număr găsim un articol de orientări generale în probleme locale, descrierea vieții unui om de seamă desprins din aceste sate, oarecare literatură și folclor, material informativ local. Am dori să întâlnim mai mult material monografic local, strâns și prezentat cu grije, apoi exprimări de dorinți și întocmiri de proiecte bine studiate, în legătură cu ridicarea economică, socială și edilitar-estetică a acestor sate, vești utile privitor la toate cele 7 sate. Pentru trecut, buna noastră apreciere, pentru viitor bunele noastre îndemnuri pentru și mai bine. V. J.

Am primit la redacție dela 1 Mai până la 15 Iunie a. c.:

Graul Maramureșului, Sighet; Drum, Roșiorii de Vede; Drumul nostru, Dorohoi; Gazeta Ciucului, Gheorgheni-Ciuc; Tărănismul, București; Oituzul, Sft. Gheorghe; Gorjanul, Tg. Jiu; Cooperarea, București; Cruciada românismului, București; Cuget Moldovenesc, Bălți; Ardealul, Brașov; Scântea, Gherla; Viața Românească, București; Gândul vremii, Iași; Plaiuri Hunedorene, Petroșani; Orientări, Bacău; Școala Mehedințului, T. Severin; Revista Asociației învățătorilor mehedinteni, T. Severin; Observatorul, București; Plaiuri săcelene, Satulung-Brașov; Frontul Tărănesc, Bârlad; Solia, Orăștie; Vlașca nouă, Giurgiu; Tuna, Silistra; Tărănul, Călărăși Aurora Romanafului, Caracal; Tărănul Dobrogean, Tulcea; Mureșul, Tg. Mureș; Roata, Oravița; Gazeta Bihorului, Oradea; Acțiunea Maramureșană, Sighet; Românul, Arad.